VERSLAG

VAN DEN

PRESIDENT DER JAVASCHE BANK

EN VAN DEN

RAAD VAN COMMISSARISSEN,

OVER HET 68e BOEKJAAR 1895/96,

UITGEBRACHT IN DE

Algemeene Vergadering van Stemgerechtigde Deelhebbers,

GEHOUDEN

29 JUNI 1896.

MB. KEBUDAJAAN
INDONESIA
B : -
248. a
8;1895-1896.

BATAVIA.
H. M. VAN DORP & Co.
1896.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Rp. 102. 600,-

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

B: 49
248a
68; 1895-1896

VERSLAG

VAN DEN

PRESIDENT DER JAVASCHE BANK

EN VAN DEN

RAAD VAN COMMISSARISSEN,

OVER HET 68e BOEKJAAR 1895/96

UITGEBRACHT IN DE

Algemeene Vergadering van Stemgerechtigde Deelhebbers,

GEHOUDEN

29 JUNI 1896.

IMLIS
Bib ID: 0010-6465006O
Item ID: 121152227 4
Cover :

BATAVIA
H. M. VAN DORP & Co.
1896.

BAT. GENOOTSCHAP

JAVASCHE BANK.

Samenstelling op 31 Maart 1896, met de wijzigingen daarin gebracht tusschen 1 April en 4 Juni 1896.

J Faes, Gouvernements Commissaris.
De Resident van Batavia, 1e plaatsvervangend idem.
De Secretaris bij het Depart. van Financiën, 2e idem idem.

Raad van Commissarissen.

Mr. J. A. van der Chijs, President.
G. P. H. H. Gonggrijp, Lid.
J. A. van Delden, idem.
W. Suermondt Wzn., idem.
Mr. J. Schoutendorp, idem. Secretaris.

Directie.

D. Groeneveld, President.
H. J. J. Hepp, Directeur, 1e plaatsvervangend President.
H. P. J. van den Berg, Directeur-Secretaris, 2e plaatsvervangend President.
W. E. van Charante, 1e plaatsvervangend Directeur.
Mr. R. Tj. Mees, 2e idem.

Personeel bij het Hoofdbureau.

J. H. van Ommeren, Kassier.
J. R. van Alphen, Adjunct-Kassier.
J. B. M. Carels, Boekhouder.
F. N. Nieuwenhuijzen, Adjunct-Boekhouder.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

J. F. B. Rolufs, Chef van het bureau Wisselzaken, t. w.
J. W. Roosenboom, Chef van het bureau Expeditie, t. w.

AGENTSCHAPPEN.

Cheribon.

H. E. van Dijk, Commissaris.
A. Darricarrère, idem.
A. A. Keuchenius, Agent.
J. H. Wormser, plaatsvervangend Agent.

Samarang.

Mr. J. P. van Oosenbrugge, Commissaris.
Mr. J. C. van Harencarspel, idem.
A. F. van Buchtelen, Agent.
H. Gentis, Boekhouder, plaatsvervangend Agent.

Soerabaija.

Mr. W. F. L. Gericke, Commissaris.
W. P. van den Heuvell, idem.
J. Reijsenbach, Agent.
J. Kempen, Boekhouder, plaatsvervangend Agent.

Solo.

H. K. H. Wilkens, Commissaris.
A. J. Baron Quarles de Quarles, idem.
W. F. J. Keuchenius, Agent.
H. Gentis, plaatsvervangend Agent.

Djokdjokarta.

A. Bosch, Commissaris.
. . . . . idem.
O. J. de Haart, Agent t. w.
H. Gentis, plaatsvervangend Agent.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Padang.

A. J. H. Payen, Commissaris.
G. L. van Tubergen, idem
M. H. Roos, Agent t. w.
K. J. Geijkema, plaatsvervangend Agent.

Makassar.

W. J. Coenen, Commissaris.
Mr. F. D. E. van Ossenbruggen, Commissaris.
E. M. A. Noothout, Agent t. w.
R. von Hemert, Boekhouder, plaatsvervangend Agent.

Kantoor Amsterdam.

H. H. Beels, Commissaris.
Mr. J. E Henny, idem.
Alb. Fred. Insinger, Gedelegeerde.
L. S. Croockewit, idem.
J. C. ter Bruggen, Kassier-Boekhouder.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

M. H.!

Overeenkomstig de bedoelingen van artikel 30 onzer Statuten heb ik in deze vergadering verslag uittebrengen van den loop der zaken gedurende het met ultimo Maart j.l. gesloten 68e Boekjaar onzer Bank.

Ten vorigen jare toen ik den gang der zaken, zooals die in het 67e Boekjaar is geweest, had te behandelen besloot ik mijne mededeelingen met op daarvoor aangegeven gronden de meening uittespreken, dat geene te hooge verwachtingen van de resultaten in de naaste toekomst konden worden gekoesterd.

De mindere omvang onzer Indische zaken gedurende het op 31 Maart j.l. geëindigde Boekjaar, en de daarmede verband houdende geringere inkomsten hebben de juistheid dier meening maar al te zeer doen uitkomen.

Gedurende het geheele jaar hadden wij met een ruime, vaak zeer ruime geldmarkt te maken, waardoor in 't algemeen de crediethulp onzer Bank in vele opzichten minder noodig werd.

Verschillende credietinstellingen, die in vorige jaren getrouw van de hulp onzer Bank gebruik maakten, konden voor de voorziening in hare kasbehoeften een anderen weg inslaan.

De gedrukte toestand van den importhandel, eensdeels het gevolg van het beperkt vertrouwen, dat nog altijd in de tweede hand moet worden gesteld, was uit den aard der zaak van nadeeligen invloed op ons discontobedrijf, terwijl ook onze beleening-voorschotten, zooals u straks zal blijken, wanneer de onderdeelen onzer operatiën besproken worden, een lager cijfer door verschillende omstandigheden, waaronder de kleinere koffie-oogst van *Celebes* en niet 't minst de concurrentie, die op 't beleeninggebied ondervonden werd, beliepen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Na deze beschouwingen, den gang der zaken onzer Bank in 't algemeen betreffende, zet uw verslaggever zijne mededeelingen voort, de gebruikelijke volgorde daarbij in acht nemende.

Eerstens valt van een droevige gebeurtenis gewag te maken, die, hoewel in 't ingetreden boekjaar voorgevallen, in dit verslag niet verzwegen mag worden. Ik bedoel het overlijden van den Gouvernements-Commissaris bij onze Bank, den Heer F. W. Boes Lutjens, op 16 April. Het Gouvernement verliest in den Heer Boes Lutjens een waardig en nauwgezet vertegenwoordiger, terwijl ook onze instelling zijn heengaan heeft te betreuren.

Streng in zijne plichtsopvattingen toonde de Heer Lutjens niettemin daarnaast ook een open oog voor de belangen der Bank te hebben, waarvoor wij hem dankbaar zullen blijven.

Tot zijn vervanger bij onze Bank werd bij Gouvernements Besluit van 27 Mei No. 3 benoemd de Heer J. Faes, oud-Resident van *Cheribon*.

Personalia. In het afgeloopen boekjaar onderging onze Directie geene verandering.

In twee gevallen waren wij genoopt de diensten van den plaatsvervangend Directeur, den Heer W. E. van Charante, interoepen, en wel toen omstandigheden 't wenschelijk maakten dat onze mede-Directeur, de Heer H. J. J. Hepp, zich naar *Singapore* begaf om den rechter te dier plaatse bij de behandeling eener zaak, betreffende een partij aangehaald valsch Nederlandsch zilvergeld, voor te lichten; voorts tijdens de afwezigheid van onzen Directeur-Secretaris, den Heer H. P. J. van den Berg, wien eene inspectie van de kantoren in de Vorstenlanden, waaraan zich een bezoek aan de Agentschappen te *Samarang* en *Soerabaia* vastknoopte, was opgedragen.

In het Bestuur der Delegatie te *Amsterdam* viel mede geene mutatie voor.

Anders was 't gesteld met Bank's personeel in Indië. Aan den Heer J. F. H. de Vignon Vandevelde, onzen

Agent te *Makasser*, verleenden wij, voor dringende gezondheidsredenen, een jaar verlof naar *Nederland*, met ingang van 4 dezer.

Als zijn tijdelijke vervanger werd aangewezen de Heer E. M. A. Noothout, Agent te *Padang*, terwijl tijdelijk met de waarneming van diens betrekking werd belast de Heer M. H. Roos, Agent te *Djocjakarta*.

Het beheer van het kantoor te *Djocjakarta* is tijdelijk overgegaan op den Heer O. J. de Haart, Commissaris bij dat kantoor, van welke betrekking hij dientengevolge is ontheven. Reeds vroeger, toen eveneens de Agent te *Djocjakarta* tijdelijk vervangen moest worden, mochten wij mede van de diensten van den Heer de Haart partij trekken.

Ten opzichte van het personeel bij ons Hoofdbureau valt 't volgende aan te teekenen.

Aan den kassier, den Heer J. H. van Ommeren, verleenden wij, wegens dringende familieomstandigheden, drie maanden verlof naar *Holland*, van waar hij intusschen is teruggekeerd. Gedurende zijne afwezigheid werd het kasbeheer gevoerd door den adjunct kassier, den Heer J. R. van Alphen.

Den Heer Karel van Lennep, den chef van ons Wisselbureau, wegens ziekte met verlof in *Europa* vertoevende, doch wiens toestand een terugkeer naar *Indië* niet gedoogde, verleenden wij een eervol ontslag uit den dienst der Bank.

In zijne plaats werd aangesteld de Heer J. H. Wormser, aan wien wij echter korten tijd daarna, om gezondsheidsredenen, een verlof naar *Europa* toestonden, voor den tijd van een jaar.

Voor de waarneming der betrekking van chef van ons Wisselbureau werd in verband tot dat verleende verlof geëngageerd de Heer J. F. B. Rolufs, laatstelijk werkzaam bij de *Ned.-Ind. Escompto-Mij.*

Ook namen wij in dienst der Bank den Heer F. N. Nieuwenhuijzen, ten einde met de werkzaamheden van Adjunct-Boekhouder belast te worden, wijl om bijzondere redenen de titularis uit onzen dienst is ontslagen.

De Heer J. C. Bijleveld, chef van het bureau Expe-

ditie, wien wij andere werkzaamheden opdroegen, werd door den Heer J. W. Rooseboom, onlangs voor onzen dienst geëngageerd, vervangen.

Aan den Heer G. A. Kesting, Boekhouder en plaatsvervangend Agent bij ons kantoor te *Samarang*, verleenden wij op diens verzoek een eervol ontslag uit den dienst der Bank, terwijl voorloopig met die betrekking werd belast de Heer H. Gentis, geëmployeerde bij het Agentschap te *Soerabaia*.

In de op 29 Juni 1895 gehouden Algemeene Vergadering van stemgerechtigde deelhebbers werd als Lid van den Raad van Commissarissen herkozen de Heer W. Suermondt Wzn., terwijl thans aan de beurt van aftreding doch weder herkiesbaar is het Lid van den Raad de Heer Mr. J. Schoutendorp.

Straks valt er voor deze vergadering in die vacature te voorzien.

Met leedwezen heeft Uw verslaggever gewag te maken van het overlijden van het Lid van den Raad van Commissarissen, den Heer H. Ypes, in wien veel door onze Bank verloren wordt.

In eene op 23 Juli 1895 bijeengeroepen buitengewone Algemeene Vergadering van deelhebbers werd ter vervanging van den Heer Ypes in den Raad gekozen de Heer J. A. van Delden, chef der firma Reynst & Vinju, oud Commissaris.

Onder de Commissarissen bij de Agentschappen der Bank kwam een enkele mutatie voor.

Wegens vertrek verzocht de Heer Mr. C. W. Baron van Heeckeren zijn ontslag als Commissaris bij het Agentschap te *Samarang*, en werd als zoodanig vervangen door den Heer Mr. J. C. van Harencarspel.

De Heer O. J. de Haart, tijdelijk belast met het beheer van het Agentschap te *Djocjacarta*, trad dientengevolge als Commissaris bij dat kantoor af, en werd in zijne plaats benoemd de Heer O. E. V. Hermens, Secretaris der *Residentie Djocjakarta*.

Van de diensten van dezen heer hebben wij slechts kor-

ten tijd wil gehad, daar ziekte hem dezer dagen noodzaakte een buitenlandsch verlof aan te vragen.

Intusschen kwam te overlijden de Heer B. J. Eekhout, sedert jaren als Commissaris aan ons kantoor te *Djocjakarta* verbonden geweest.

De Heer A. Bosch, gepensioneerd Majoor der Infanterie, volgde den Heer Hermens als Commissaris op, terwijl spoedig in de andere vacature, door den dood van den Heer Eekhout ontstaan, zal worden voorzien.

De **Gebouwen** der Bank zijn in goeden staat.

Eenige kleine herstellingen werden hier en daar noodig geacht, waarvan het kostende, benevens de uitgaven aan het gewoon onderhoud verbonden, ten laste der rekening „Onderhoud, Verponding en Assurantie der Gebouwen" werden geboekt.

Het saldo dier rekening ad *f* 7.627.86 brachten wij ten laste der Winst- en Verliesrekening, terwijl wij bovendien om de U bekende redenen op de waarde der gebouwen in *Indië* afschreven . . . . . *f* 13.000.—

Wegens aangenomen waardevermindering van den Inventaris schreven wij op dat hoofd af » 4.198.59

of te zamen op „Gebouwen en Inventaris" . . *f* 17.198.59

Aandeelen. Op Ultimo Maart jl. was het maatschappelijk kapitaal verdeeld onder 1409 aandeelhouders, tegen

1383	op	Ultimo	Maart	1895
1337	»	»	»	1894
1266	»	»	»	1893
1281	»	»	»	1892
1304	»	»	»	1891

Die cijfers laten zien dat het getal deelhebbers blijft klimmen, waarvoor ditmaal geen andere reden kan gelden dan de reeds in een vorig verslag besproken omstandigheid dat de spaarpenning al meer en meer het Bankaandeel voor belegging zoekt, 't geen vooral uitkomt bij publieken verkoop, bij welke gelegenheden meermalen de uit één hand afkomstige partij aandeelen op verschillende koopers bij enkele

stuks overgaat, die vroeger het Bankaandeel buiten beschouwing lieten.

Gedurende het 68e Boekjaar werden overgeschreven:

te *Batavia*	502½	st. tegen	544	st. in 't 67e en	668½	st. in 't 66e
„ *Amsterdam*	859	„ „	992½	„ „ „ 67e „	972	„ „ „ 66e
	1361½	st. tegen	1536½	st. in 't 67e en	1640½	st. in 't 66e

De verdeeling van kapitaal gerangschikt naar het stemrecht wordt met Bijlage C. van dit verslag aangetroffen.

Het aantal aandeelen, waarvan het dividend in *Nederland* betaalbaar is gesteld, blijft eveneens klimmen. De reden daarvan is geen andere dan in vorige verslagen vermeld.

Van de 12000 aandeelen waren op ultimo Maart jl. in *Nederland* betaalbaar de dividenden van 7626

tegen ultimo Maart	1895	7592
» » »	1894	7408½
» » »	1893	7240½
» » »	1892	7096½
» » »	1891	6940

Gedurende het 68e Boekjaar kwamen in de noteering der Bankaandeelen geene sterke fluctuatiën voor.

In de maanden April/Juni werd genoteerd 180 à 182½ % om na 't bekend worden van het dividend in eene noteering te veranderen van 175 à 172½ %, welke vrij wel gedurende de overige maanden van het Boekjaar standhield. Onder Ultimo Maart jl. noteerde men 174 %.

De noteering der Bankaandeelen in *Nederland* liep weinig uiteen met die in *Indië*.

In den loop van het verslagjaar kwam in de **Reglementen** der Bank eene enkele wijziging voor.

Bij de oprichting van het kantoor te *Amsterdam* werd aan de daarbij benoemde Commmissarissen, als voorloopige regeling, een presentie-geld van *f* 25.— toegekend voor elken dag, waarop zij zich met de belangen der Bank hebben bezig te houden.

Die voorloopige regeling verder in stand te laten kwam aan onze Directie en den Raad van Commissarissen onvoldoende voor en werd het presentiegeld in een jaarlijksch

PERPUSTAKAAN NASIONAL

honorarium van *f* 500.— voor elk der Commissarissen te *Amsterdam* veranderd.

In verband tot dat besluit luidt artikel 23 van de Instructie voor Gedelegeerden te *Amsterdam* alsnu:

»Aan ieder der Commissarissen wordt voor hunne be»moeiingen een honorarium van *f* 500.— 's jaars toegekend.

»Bijaldien een Commissaris geroepen wordt zich wegens »ontstentenis van Gedelegeerden meer direct met de leiding »der zaken in te laten, wordt hem een voor elk geval door »de Directie te bepalen extra honorarium toegekend."

Genaderd tot de **Crediet-operatiën** heeft Uw verslaggever 't volgende aan te teekenen. Gedurende het onder Ultimo Maart jl. gesloten Boekjaar heeft gemiddeld uitgestaan in:

	1895/96.	1894/95.	1893/94.
Disc. van Handelsp.	*f* 3.518.000.—	tegen *f* 5.373.000.—	en *f* 6.874.000.
„ „ Vendup.	„ 433.000.—	„ „ 684.000.—	„ „ 943.000.
Beleeningen	„ 651.000.—	„ „ 449.000.—	„ „ 884.000.
Voorschot in rek. ct.	„ 3.479.000.—	„ „ 6.100.000.—	„ „ 7.078.000.(1)
of gemiddeld het geheele jaar door	„ 8.081.000.—	„ „ 12.606.000.—	„ „ 15.779.000.

in de twee voorgaande boekjaren.

Het cijfer van *f* 8.081.000.—, uitsluitend betrekking hebbende op ons Indisch bedrijf, steekt niet alleen zeer ongunstig af bij het middencijfer der twee voorgaande boekjaren, doch blijft ook, zooals onderstaande middencijfers aantoonen, verre beneden de jaren 1891/92 en 1892/93. Gedurende het 68e Boekjaar hadden wij met eene ruime geldmarkt te maken, waardoor de credicthulp onzer Bank in vele gevallen ontbeerd kon worden, terwijl tot dien minderen omvang van zaken bovendien nog andere omstandigheden hebben bijgebracht, welke straks bij 't bespreken van de onderdeelen onzer uitzettingen zullen worden uiteengezet.

De middencijfers, betrekking hebbende op ons Indisch bedrijf der laatste 12 jaren, zijn:

1884/85 *f* 17.049.000.—
1885/86 » 12.762.000.—

(1) Zie de aanteekening aan den voet van pagina 12 van het verslag van het 67e Boekjaar.

1886/87	ƒ	8.949.000.—	
1887/88	»	9.956.000.—	
1888/89	»	10.047.000.—	
1889/90	»	6.334.000.—	
1890/91	»	9.056.000.—	
1891/92	»	12.756.000.—	(2)
1892/93	»	17.712.000.—	(2)
1893/94	»	15.779.000.—	(2)
1894/95	»	12.606.000.—	
1895/96	»	8.081.000.—	

Ten opzichte van de onderdeelen onzer *disconto's* vallen de volgende cijfers te vermelden:

	68e Boekjaar	67e Boekjaar	66e Boekjaar
Promessen	ƒ 20.659.228.—	ƒ 43.036.865.—	ƒ 61.174.702.—
Wissels	„ 7.990.481.—	„ 18.558.556.—	„ 21.762.279.—
Bankcredietwissels . . .	„ 3.703.421.—	„ 3.352.325.—	„ 3.515.150.—
Totaal Handelspapier .	ƒ 32.353.130.—	ƒ 64.947.746.—	ƒ 86.452.131.—
Vendupapier.	„ 5.966.888.—	„ 6.545.255.—	„ 8.424.545.—
Totaal Generaal . . .	ƒ 38.320.018.—	ƒ 71.493.001.—	ƒ 94.876.676.—

In het afgeloopen Boekjaar bestond voor verschillende geldinstellingen bij de ruimte van middelen, waarover zij konden beschikken geen aanleiding hare portefeuilles, zooals anders in de laatste jaren meermalen voorviel, bij onze Bank te gelde te maken.

Heeft die omstandigheid veel bijgebracht tot het lagere cijfer van het gedisconteerd handelspapier, de gedrukte toestand van den importhandel, grootendeels het gevolg van het beperkt vertrouwen, dat nog altijd in de tweede hand moet worden gesteld, was mede oorzaak dat minder papier ter disconteering werd aangeboden.

In den loop van ons met Ultimo Maart jl. gesloten Boekjaar kwamen toch volgens onze aanteekeningen onder de tweede hand op de drie hoofdplaatsen van *Java* 68 stagnatiën voor met een gezamenlijk passief van ƒ 3.330.000.—, waarvan de helft al dadelijk als verlies kan worden beschouwd.

(2) Zie aanteekening aan den voet van pagina 13 van het verslag van het 67e Boekjaar.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Leidden de vele in de jaren 1893/94 voorgevallen deconfitures de importhuizen er reeds toe om groote behoedzaamheid bij 't verleenen van crediet te betrachten, de ondervinding in 't laatste jaar weder opgedaan zette nog meer aan om op korten termijn dan wel à contant verkoopen tot stand te brengen.

Het te disconteeren papier nam daardoor merkbaar af en hoewel zulks aan onze portefeuilles schaadde, kan het goede der hier bedoelde maatregelen van den importeur niet ontkend worden.

Het cijfer van de op den voet van Art. 38 van het Huishoudelijk Reglement gedisconteerde wissels op het buitenland getrokken, bleef verre beneden dat der beide vorige boekjaren.

Toen in mijne verslagen over het 66e en 67e Boekjaar te kennen werd gegeven dat een afname dier operatie in de toekomst verwacht moest worden, vermoedden wij echter niet dat die vermindering zoo spoedig daarna in zulke sterke mate zou spreken als thans het geval is.

In het 68e Boekjaar werd toch aan het hierbedoelde papier minder gedisconteerd *f* 10.568.075.— dan in het 67e en *f* 13.771.798.— dan in het 66e Boekjaar.

Ter verkrijging van het benoodigde fonds werd door de Banken, welke zich vroeger gewoonlijk bij onze Bank daarvan voorzagen, door mede tijdelijk een deel harer buitenlandsche portefeuille onder te brengen, de voorkeur aan 't meer dadelijk betrekken van *Europa* gegeven, waartoe de koersen zoowel daar als hier te lande wel aanleiding gaven. Daarnaast valt nog op de omstandigheid als gevolg onzer ruime geldmarkt te wijzen, dat enkele Banken, elkaar onderling met hare overvloedige kasmiddelen tegen vergoeding eener rente, altijd lager dan de Bank zou berekenen, bijstonden, waardoor onze crediethulp op verschillende oogenblikken kon ontbeerd worden.

Bankcredietwissels. In verband tot de omstandigheid, dat ten faveure van enkele *Makassar* firma's in het afgeloopen Boekjaar een ruimer gebruik van het Bankcrediet werd gemaakt dan in de laatste jaren het geval was, viel onder Ultimo

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Maart jl. voor de gedisconteerde Bankcredietwissels het hoogere cijfer van ƒ 3.703.421.— te constateeren.

Ten opzichte van het korte Bankcrediet, waarvan uitsluitend gebruik wordt gemaakt ten behoeve van landelijke ondernemingen meer speciaal van die in de Vorstenlanden gelegen, valt niets bijzonders mede te deelen. De beschikkingen tegen het korte Bankcrediet waren vrij wel gelijk aan die der beide vorige boekjaren.

Wat betreft het gedisconteerd **Vendupapier**, waaronder, zooals vroeger reeds is gezegd, de overgenomen op 14 dagen zicht getrokken Binnenlandsche Gouvernementswissels voorkomen, valt, vergeleken bij het vorige boekjaar, opnieuw eene vermindering thans van ƒ 578.367.— waar te nemen.

Verschillende omstandigheden hebben tot dat lagere cijfer bijgebracht. Van de door het Gouvernement opengestelde gelegenheid om bij 's Lands kassen op plaatsen, waar de Javasche Bank en Factorij der Ned. Handel-Maatschappij niet gevestigd zijn, vendupapier te kunnen onderbrengen werd blijkbaar een ruim gebruik gemaakt, doch voornamelijk is als oorzaak van het minder bij onze Bank gedisconteerd vendupapier aan te merken de ruimte van kasmiddelen welke zich bij verschillende lichamen heeft voorgedaan en die al meer aanzetten om dat soort papier als belegging te zoeken.

Aan de Hoofden van Gewestelijk en Plaatselijk Bestuur betuigen wij ook thans onzen dank voor de van hen ondervonden medewerking ter afwikkeling van het gedisconteerde vendupapier.

Beleeningen en Voorschotten in Rekening-Courant. De omvang dier beide onderdeelen onzer operatiën wordt met volgende cijfers aangegeven.

De voorschotten bedroegen:

	1895/96.	**1894/95.**	**1893/94.**
Effecten.	ƒ 12.813.383.—	ƒ 21.438.736.—	ƒ 51.621.984.—
Inv. goederen	» 1.862.011.—	» 2.662.585.—	» 5.239.007.—
Uitv. product	» 12.344.446.—	» 14.393.671.—	» 15.286.912.—
Edel Metaal	» —.—	—.—	—.—
	ƒ 27.019.840.—	ƒ 38.494.992,—	ƒ 72.147.903.—

In het afgeloopen boekjaar werd dus, vergeleken met de cijfers van het 67e en het 66e Boekjaar, minder aan voorschotten verstrekt een bedrag respectievelijk van ƒ 11.475.152.— en ƒ 45.128.063.—. Dat nadeelig verschil is ook thans weder, zooals bovenstaande cijfers aantoonen, voornamelijk toe te schrijven aan de mindere behoefte welke aan voorschotten tegen onderpand van effecten heeft bestaan.

Ten vorigen jare, toen ik eenzelfde verschijnsel had toe te lichten, teekende ik in mijn verslag het volgende aan:

»Verschillende Credietinstellingen, die anders gedurende »een groot deel van het jaar op ruime schaal van het ge»opende Crediet tegen gedeponeerde fondsen gebruik maakten, »onthielden er zich van die Crediethulp op gelijke wijze »intevoepen en gaven ter verkrijging der benoodigde fondsen »de voorkeur aan het betrekken van *Europa*, waartoe de hier »te lande vigeerende wisselkoersen bij de ruimte van geld en »daarmede verband houdende zeer lage rente in *Europa* kon »aanzetten".

Die woorden behouden ook voor het afgeloopen 68e Boekjaar hunne beteekenis, terwijl bovendien valt te vermelden dat sommige cultuur-instellingen er meer heil in zagen, zich ter verkrijging van het benoodigde werkkapitaal van wissel-credieten te bedienen, dan van het bij onze Bank geopende crediet tegen het verstrekte effecten-depôt gebruik te maken.

Ten opzichte der beleeningen op producten en invoergoederen, heeft uw verslaggever gewag te maken van eene groote concurrentie, welke op dat gebied, voornamelijk te *Soerabaia*, werd ondervonden. Eene concurrentie, welke met meer vrucht dan door eene lagere rente te bestrijden zou zijn, indien onze Bank kon besluiten bij 't verstrekken van voorschotten dezelfde concessies, als waartoe anderen bereid zijn, te verleenen, wat aangaat de inbewaarneming van en de controle over het onderpand etc. Dien weg meent de Bank evenwel niet te moeten betreden.

Nog andere omstandigheden hebben in het afgeloopen Boekjaar tot het lagere cijfer der beleeningvoorschotten bijgebracht. Te *Soerabaia* b.v. hadden wij ten vorigen jare

vrij belangrijke beleeningposten met Chineesche suikerhandelaren loopen, die zich door geleden verliezen in hun handel in de verslagperiode hebben geretireerd.

Eveneens moesten wij de in 1894 95 aan sommige Cultuurbanken verstrekte beleeningvoorschotten op suiker missen, wijl ditmaal voor deze, ten gevolge van den gewijzigden loop der prijzen, geen aanleiding bestond, hare suiker aan te houden in afwachting van hoogere biedingen.

Met vorenstaande de crediet-operatiën in *Indië* behandeld hebbende, waarvan nog nadere bijzonderheden in de Bijlage D van dit verslag worden vermeld, zet uw verslaggever zijne mededeelingen uit anderen hoofde voort en heeft 't eerst bij de belegging van het **Kapitaal en Reservefonds** stil te staan.

Alvorens als gewoonlijk de details dier belegging op te sommen, valt voor hem te relateeren dat de Bank zich in den loop van het verslagjaar gedwongen zag eenige aan haar verbonden perceelen onder den hamer te brengen, waarmede een verlies van *f* 1.728.03 over de vorderingen ad *f* 18.000.— is beloopen, dat in zijn geheel ten laste der Winst- en Verliesrekening is gebracht, wijl de debiteuren niet bij machte zijn eenige betaling te verrichten.

Onder Ultimo Maart 1895 was belegd in **Hypotheken en Effecten**

Kapitaal.		
Hypotheken	*f* 1.644.000.—	
Effecten	» 4.048.475.—	*f* 5.692.475.—
Reservefonds		
Hypotheken	*f* 866.000.—	
Effecten	» 148.917.50	» 1.014.917.50
		f 6.707.392.50

Blijkens bovenstaande specificatie stond er alzoo uit op *Hypotheken* voor Kapitaal en Reservefonds tezamen. . . . . *f* 2.510.000.—

In den loop van het 68e boekjaar werd uitgezet op *Hypotheken* . . . . . » 524.500.—

Transporteere *f* 3.034.500.—

Per transport . .	f	3.034.500.—
Daarentegen werd afgelost.	»	362.000.—
Saldo op Ult. Maart 1896 in *Hypotheken* .	f	2.672.500.—
Op Ult. Maart 1895 was, zooals bovenstaande cijfers aangeven, belegd in *Effecten*.	f	4.197.392.50
In den loop van het 68e boekjaar werd verder gekocht	»	488.394.37
	f	4.685.786.87
Uitgeloot en verkocht	»	625.210.31
	f	4.060.576.56
en gebracht overeenkomstig Art. 38 alinea 4 der Statuten ten laste van het Reservefonds de lagere taxatie van de waarden der *Effecten*	»	5.359.06
Saldo op Ult. Maart 1896 in *Effecten*. . .	f	4.055.217.50

Op het einde van het 68e Boekjaar was derhalve uitgezet in *Hypotheken* f 162.500.— meer en in *Effecten* f 142.175.— minder dan bij 't begin onder 1 April 1895.

De hypotheken waren volgender wijze verdeeld, op:

Woon- en Pakhuizen	f	668.000.—
Particuliere landerijen.	»	1.724.500.—
Suikerfabrieken	»	280.000.—
	f	2.672.500.—

De nieuwe hypothecaire uitzettingen werden gesloten tegen een rente van 5 à 6 % 's jaars. Voor hypotheken was en is nog altijd bij de fondsen en andere instellingen veel geld beschikbaar, waardoor eene vinnige concurrentie op het gebied dezer uitzettingen is ontstaan, welke al meer en meer tot eene lagere rente leidt.

Effecten. Ons effectenbezit bestond Ultimo Maart 1896 uit:

2½	%	Certificaten Ned. Werk. Schuld. . .	f	1.000.—
3	»	» id.	»	400.—
3	»	Obligatien Nederland	»	2.300.—
3	»	Pandbrieven Rotterd. Hyp. Bank . .	»	20.000.—
3½	»	» » id. . . .	»	316.500.—
4	»	» » id. . . .	»	94.500.—

PERPUSTAKAAN NASIONAL

3½	%	Pandbrieven	Holl. Hyp. Bank	f	171.000.—
4	»	»	» id. . . .	»	75.000.—
3½	»	»	Amsterd. id. . . .	»	393.000.—
4	»	»	» id. . . .	»	148.000.—
3	»	»	Nationale id. . . .	»	23.000.—
3½	»	»	» id. . . .	»	608.000.—
4	»	»	» id. . . .	»	97.000.—
3	»	Obligatiën	Amsterdam	»	298.000.—
3½	»	»	id.	»	78.000.—
3	»	»	Rotterdam	»	281.000.—
3½	»	»	Mij. tot Expl. van S.S. .	»	419.000.—
3	»	»	Holl. IJzeren Spwg.-Mij. .	»	21.000.—
3½	»	»	id. . .	»	197.000.—
2½	»	»	Mij. v/ Gemeente-Crediet .	»	90.000.—
3	»	»	id. .	»	436.000.—
4	»	»	Ned.-Ind. Tramweg-Mij .	»	4.000.—
4	»	»	Samar. Joana Stoomtr.-Mij.	»	1.000.—
3	»	»	Dordrecht	»	290.000.—
3	»	»	Deventer.	»	31.000.—
3½	»	»	Utrecht	»	1.000.—

Vergelijkt men bovenstaande beleggingen met die ten vorigen jare, dan ziet men dat een groot deel Obligatiën Amsterdam, waarvan toen werd bezeten f 317.000.— in 3½ % stukken en f 300.000.— in 3 % St., vervangen is door schuldbewijzen Gemeente Dordrecht.

Voor de taxatie onzer effecten gingen wij evenals in vorige jaren te werk en volgden alzoo de beursnoteering in *Nederland*, van die welke op 31 Maart jl. beneden 100 % en pari voor die, welke boven 100 % genoteerd staan. In verband tot die taxatie werd, zooals hiervoren reeds is gezegd, een bedrag van f 5.359.06 ten laste van het Reservefonds gebracht.

Ook thans werd bij het sluiten der boeken parikoers voor de herleiding van het *Nederlandsch* waardebedrag der effecten aangenomen.

In voldoening aan art. 9 alinea 3 der Statuten, werd in

PERPUSTAKAAN NASIONAL

eene op 8 Mei jl. gehouden gecombineerde vergadering van onze Directie en den Raad van Commissarissen, na de Delegatie en Commissarissen te *Amsterdam* te hebben geraadpleegd, de lijst der effecten, waarin het Kapitaal en Reservefonds der Bank mogen worden belegd, herzien, en werd bij die gelegenheid eene aanvulling van de lijst, met

Obligatiën gemeente Kampen
» » Nijmegen
» » Schiedam en
Pandbrieven 's Gravenhaagsche Hypotheekbank

wenschelijk geacht, om zoodoende ook eene ruimere keuze voor de hierbedoelde beleggingen te hebben, wat zeer zeker aan ons effectenbezit niet kan schaden.

De lijst van schuldbewijzen, waarin thans het Kapitaal en het Reservefonds der Bank mag worden belegd, wordt onder de bijlagen van dit verslag (Letter E) aangetroffen.

Rentetarief. Den 3en Mei 1895 verlaagde de Directie het Rentetarief voor het meerendeel der operatien met een ½ %. Na 't ter zake aangeteekende in het verslag van het vorige Boekjaar heb ik bij die tariefswijziging niet verder stil te staan.

Den 8en Augustus 1895 verlaagde de Directie opnieuw het disconto met ½ %, doch uitsluitend voor op 't buitenland getrokken wissels en voor die op 't Ministerie van Koloniën afgegeven. Zij meende daartoe te moeten overgaan, wijl zeer weinig, vergeleken bij vorige jaren, van de eerstbedoelde cathegorie wissels bij de Bank werd ondergebracht, terwijl de resteerende operatiemiddelen op dien datum, ten bedrage van *f* 38.200 000.— die handeling te meer rechtvaardigden.

Veel succes heeft echter die renteverlaging niet gehad, evenmin de renteréductie van ½ %, welke met ingang van 3 October jl. in sommige gevallen bij voorschotten tegen onderpand van effecten, in het tarief, sub *b* genoemd, werd verleend.

Met het oog op de omstandigheid dat onder 13 Februari jl. de beleeningvoorschotten op petroleum en rijst tot een

minimum bedrag gedaald waren, viel 't moeielijk bij een overvloed van beschikbare operatiemiddelen de voor die soort zaken aangenomen rente te bestendigen, en onderging zij dien ten gevolge eene verlaging van 1 %; daarmede werd de rente 3½ %, welke ook voor de evenwel zeldzaam voorkomende beleeningen op Goud en Zilver werd vastgesteld, wijl 't niet aanging voor deze transactie, om den aard van het onderpand, de rente van 4 % te blijven vorderen.

Sedert is geene mutatie in het rentetarief voorgevallen, zoodat het disconto thans is voor:

Promessen en binnenl. wisselbrieven .	4½ %
langer loopende dan 90 dagen .	½ » meer
Gouvernements-wissels [binnenlandsche]	2½ %
Vendupapier, betaalbaar op plaatsen waar de Bank een eigen kantoor heeft	3 %
Vendupapier, van elders	4 %
Wisselbrieven op het Buitenland en op 't Ministerie van Koloniën.	3 %

terwijl de rente bedraagt voor:

Beleeningen op Indische Effecten .	4½ %
id. » Ned. en vreemde staatsschuld, pandbrieven, etc. .	3½ %
Beleeningen op Goud en Zilver . .	3½ %
id. » Uitvoerproducten .	4 %
id. » Invoerartikelen . .	5 % *
* echter op Petroleum en Rijst. .	3½ %.

Zooals de cijfers hiervoren aantoonen, heeft gedurende het 68e boekjaar in operatiën, meer speciaal tot Bank's bedrijf in Indië behoorende, gemiddeld uitgestaan ƒ 8.081.000.—

Van dat bedrag, waarbij nog te voegen is het cijfer ad ƒ 2.380.000.—, dat gemiddeld in prolongatie te Amsterdam is uitgezet geweest, is ƒ 428.303.49 rente gekweekt, of dooreen + 4,1 pCt.

Munt en Muntmateriaal. In het afgeloopen boekjaar werd meer dan in vorige jaren op het gebied van onzen

goudhandel concurrentie ondervonden, grootendeels het gevolg van de stabiel lage rente te Londen, waardoor enkele credietinstellingen er meer voordeel in zagen, het daar beschikbaar gekomen geld in sovereigns ten verkoop hier te lande aan te leggen, terwijl eveneens onder die omstandigheden het aanmunten van ducaten tot eenzelfde doeleinde niet onvoordeelig toescheen.

Wij hebben die concurrentie, welke niettemin een enigszins nadeeligen invloed op onzen afzet van ducaten heeft uitgeoefend, kunnen bestrijden, echter ten prejudice van het avans, dat gewoonlijk met die soort zaken geboekt wordt.

Verkoopprijzen van sovereigns en ducaten waren in het afgeloopen jaar lager. Zij varieerden van *f* 12.35 tot *f* 12.50 voor sovereigns en van *f* 6.25 tot *f* 6.40 voor ducaten.

De Shield-sovereigns is door den Inlander nog altijd 't meest gezocht, doch daar die munt niet meer wordt geslagen, wordt 't al moeielijker het voor deze streken benoodigd kwantum machtig te worden.

In de verslagperiode werden voor rekening onzer Bank aangevoerd 90.000 sovereigns en 50.000 ducaten, en door haar verkocht:

		68.138½	sovereigns	en	13.961	ducaten,	tegen	in
het 67e	boekj.	64.068½	»	»	17.505	»	»	»
» 66e	»	63.877½	»	»	14.656	»	»	»
» 65e	»	70.085	»	»	12.425	»	»	»
» 64e	»	82.081½	»	»	10.443	»	»	»
» 63e	»	55.389½	»	»	10.476	»	»	»
» 62e	»	51.218	»	»	5.858	»	»	»
» 61e	»	31.012½	»	»	4.433	»	»	»

De handel in 20-francsstukken had ook in dit jaar niet veel te beduiden. Verkocht werden 2786 st. tegen 3473 st. in het 67e boekjaar.

De inkoop van vreemde gouden muntstukken in *Indië* was als altijd van geene beteekenis.

Het met onzen goudhandel behaalde avans bedroeg

		f 26.094.84
tegen in 't	67e Boekjaar	» 31.256.24
» » »	66e »	» 27.324.70

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Voor Bank's goudhandel verwijst Uw verslaggever overigens beleefdelijk naar Bijlage F van dit verslag.

Omtrent den **Metaalvoorraad** der Bank, waartoe ook de *Nederlandsche* en vreemde gouden munten behooren, heeft Uw verslaggever 't volgende te relateeren.

De voorraad bedroeg in:

	1895/96.		1894/95.	1893/94.	1892/93	1891/92.
Gemiddeld . . .	ƒ 35.194.660.57	tegen	ƒ 32.838.030.85	ƒ 29.780.385.98	ƒ 27.701.411.51	ƒ 40.117.338.
Hij was.	16 Oct. 1895		17 Oct. 1891.	26 Apr. 1893.	21 Sept. 1892.	14 Oct. 1891.
het kleinst met .	ƒ 32.185.125.41		ƒ 30.361.678.53	ƒ 28.078.670.42	ƒ 22.393.118.18	ƒ 35.207.308
het grootst . . .	8 Mei 1895.		20 Mrt. 1895.	31 Mrt. 1891.	6 Apr. 1892.	8 Apr. 1891.
met	ƒ 37.691.351.02		ƒ 35.831.159.86	ƒ 33.036.112.80	ƒ 38.412.418.90	ƒ 49.068.861.
en op 31 Mrt. 1896.	„ 35.848.447.72		„ 36.682.286.75	„ 33.036.112.80	„ 28.950.109.—	„ 38.282.906.

Onder Ultimo Maart jl. bedroeg de specievoorraad dus ƒ 833.839.03 minder dan verleden jaar bij 't sluiten van het Boekjaar.

De zilveren specie is afgenomen met een bedrag van ƒ 959.849.22; eveneens de voorraad gouden tientjes met ƒ 269.190,— terwijl daarentegen de voorraad van het vreemde gouden geld met ƒ 385.200.19 is geklommen.

Uitvoer van zilveren specie naar *Nederland* heeft niet plaats gehad, terwijl de invoer van daar zich bepaald heeft tot een bedrag van ƒ 307.500.— in kwart-guldens voor rekening van het Gouvernement.

De afname van den zilvervoorraad onder Ultimo Maart jl. zou luider gesproken hebben, indien niet in den loop van het Boekjaar een bedrag van plus minus ƒ 2.771.000.— van het ten behoeve der Mijnwerkers op *Banka* en *Billiton* en voor andere doeleinden aan sommige Buitenbezittingen afgeleverd zilver, via de *Straits*, naar *Java* was teruggevloeid.

Onder Ultimo Maart jl. bestonden de speciekassen uit:

ƒ 26.736.895.— aan rijksdaalders.
» 2.679.495.— » guldens.
» 1.695.475.— » halve guldens en
» 8.719.68 » pasmunt.

Van gouden tientjes waren op het zelfde tijdstip voorradig 341545 stuks, dus 26919 stuks minder dan ten vorigen jare, toen de voorraad 368464 stuks bedroeg.

Bij het einde van het 67e boekjaar viel op eene vermin-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

dering te wijzen van 27387 st. tegen een afname van 25846 st. in het 66e en van 25886 st. in het 65e boekjaar.

Ook in dit jaar werd het gouden tientje voornamelijk door naar patria vertrekkende personen gevraagd.

Gedurende den verslagtijd werd in de circulatie meer last ondervonden van het nagemaakte en in deze streken verspreide *Nederlandsch* zilvergeld, dan ten vorigen jare.

In mijn vorig verslag besprak ik reeds dat euvel in de circulatie, doch sedert is de zaak van ernstiger aard geworden, nu naar men wil het valsche geld in sommige streken van *Java* meer veld heeft gewonnen, en daardoor de bevolking een tegenzin aan den dag legt voor den rijksdaalder uit vrees van met een nagemaakt stuk te doen te krijgen, wat niet alleen een groot verlies geeft, maar haar in moeilijkheden kan brengen, welke zij liefst vermijden wil.

Die tegenzin, naar onze Directie ter oore is gekomen, vindt nog meer voedsel in de kwade praktijken, die zich van den kant van Chineezen zouden hebben voorgedaan met geen ander doel dan aan de bevolking het goede geld voor een veel mindere waarde afhandig te maken, onder voorwendsel dat het valsch is en zij dus verstandig doet zich daarvan bijtijds los te maken.

Het valt niet te ontkennen, dat zulke omstandigheden, indien ze naar waarheid zijn geschetst, eene depreciatie van ons zilvergeld kunnen doen intreden, waaraan alleen op afdoende wijze paal en perk te stellen zou zijn, indien tot eene wijziging van ons tegenwoordig muntstelsel kon worden overgaan; hieraan kan echter moeilijk gedacht worden bij de nog altijd bestaande muntkwestie in *Europa*.

Zoolang echter die kwestie niet tot eene oplossing is gekomen, zullen naar wij veronderstellen geen stappen in de bedoelde richting worden gedaan, wijl men 't hoogstwaarschijnlijk betwijfelt of daarmede de rechte weg wordt ingeslagen, en bij die onzekerheid geen millioenen zal willen ten offer brengen.

Dit in aanmerking genomen, blijft in de beschreven omstandigheden niets anders over dan zorg te dragen dat het

PERPUSTAKAAN NASIONAL

publiek zoo min mogelijk dupe van het geimiteerde geld wordt door de van Regeeringswege getroffen maatregelen tegen den invoer en de verspreiding van de valsche munt te bestendigen, zoo mogelijk te verscherpen, zonder daardoor echter belemmering in het verkeer te weeg te brengen.

Van den kant onzer Bank wordt eveneens alles gedaan om den falsaris zoo min mogelijk satisfactie van zijn werk te bezorgen, terwijl zij steeds bereid wordt gevonden, voor zoover zij daartoe in staat is, aan de eischen van het verkeer tegemoet te komen, wanneer andere geldstukken dan de rijksdaalder verlangd worden.

Om echter het euvel van het valsche geld meer te keer te gaan, zou onze Directie een stap verder willen doen door een biljet van *f* 2½ te emitteeren, waarvan men zich alsdan *naar verkiezing* kan bedienen in de plaats van den rijksdaalder.

Afgescheiden van het gunstig onthaal, dat het biljet van *f* 5.— in de tegenwoordige omstandigheden reeds ondervindt, acht onze Directie de circulatie nog meer gebaat met het daar zijn van 't biljet van *f* 2½, omdat daarmede de slechte kans om met een valschen rijksdaalder te doen te krijgen kan worden ontloopen, waardoor tevens den falsaris terrein voor zijne kwade praktijken wordt ontnomen.

Onder gewone omstandigheden, wanneer men op een goed geordend muntstelsel kan wijzen, zou onze Directie de uitgifte van een biljet van eene dergelijke kleine waarde niet voorstaan, doch daar dit thans van ons muntstelsel niet gezegd kan worden, heeft men 't al of niet wenschelijke van een biljet van *f* 2½ in de circulatie alleen uit een practisch oogpunt te beschouwen.

De bedoelingen onzer Directie, welke eenige ruchtbaarheid hebben gekregen, ondervinden echter geen onverdeelde instemming, doch wij vleien ons dat de tegenstanders van het biljet van *f* 2½ tot andere inzichten zullen komen, wanneer zij weten dat hier geene papieruitgifte à tort et à travers beoogd wordt, 't geen trouwens door den ruimen stand van de beschikbare operatiemiddelen der Bank al dadelijk duidelijk moet zijn, doch bovendien nog meer moet uitkomen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

indien men 't voornemen kent het biljet ten volle door specie gedekt te houden.

Onze Directie heeft in deze geene andere bedoeling dan uitsluitend in het publiek belang werkzaam te willen zijn door naast den rijksdaalder een ruilmiddel van gelijke waarde te creëeren, waarvan men zich al of niet in de tegenwoordige omstandigheden, nu de rijksdaalder wantrouwend wordt gadegeslagen, *naar verkiezing* kan bedienen.

Ik meen de bovenstaande woorden *uitsluitend in het publiek belang* te mogen bezigen, daar de Bank zich vrijwillig met de uitgifte van 't biljet van ƒ 2½ een werk op den hals zou halen, dat niet licht geteld moet worden. Ten opzichte dezer aangelegenheid moet uw verslaggever zich voor 't oogenblik tot deze mededeelingen bepalen.

Bankbiljetten. Omtrent de circulatie onzer Bankbiljetten heb ik 't volgende mede te deelen.

Zij was in:

	1895/96	1894/95	1893/94	1892/93	1891/92
Gemiddeld . .	ƒ 43.306.672.50	ƒ 43.998.832.50	ƒ 44.681.152.—	ƒ 45.561.010.—	ƒ 53.653.350.—
het kleinst. .	8 Mei 1895	25 Juli 1894	26 Juli 1893	31 Augs. 1892	30 Mrt. 1892
met	ƒ 40.620.147.50	ƒ 42.600.837.50	ƒ 41.130.630.—	ƒ 42.345.330.—	ƒ 50.681.550.—
en het grootst	15 Jan. 1896	30 Mei 1894	11 Oct. 1893	6 April 1892	13 Jan. 1892
met	ƒ 44.991.357.50	ƒ 45.325.267.50	ƒ 47.989 720.—	ƒ 49.956.610.—	ƒ 55.774.900.—

Die cijfers doen zien dat de omvang der circulatie gemiddeld weinig afweek van dien der vorige boekjaren 1894/95 en 1893/94.

Het totaal der circulatie bij 't sluiten van het boekjaar onder 31 Maart jl. was ƒ 44.521.237.50.

Met de bijlage H van dit verslag worden de coupures aangegeven waaruit dat totaal bestaat, terwijl in die bijlage tevens de biljetten tot groote van ƒ 1000.— à ƒ 100.— en kleine van ƒ 50.— à ƒ 5.— worden bijeengebracht.

Bij 't nagaan van de verhouding, welke voor elke coupure afzonderlijk ten opzichte van het totaal bedrag der op het eind der drie laatste boekjaren in omloop geweest zijnde biljetten wordt aangegeven, springt al dadelijk, wat het verslagjaar aangaat, de lagere percentage in 't oog, welke voor de coupures van ƒ 1000.— à ƒ 500.— bij een stijgende percentage van ƒ 100.— à ƒ 10.— wordt genoemd.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Dit verschijnsel is echter niet moeilijk te verklaren.

In mijn verslag ten vorigen jare was reeds sprake van eene mindere gewildheid van het biljet van *f* 1000.— te *Soerabaia* na 't verschijnen daar ter plaatse van nagemaakte biljetten van *f* 1000.—.

Het sedert te *Soerabaia* voorgevallene in zake valsch bankpapier, waarover straks meer breedvoerig zal worden gehandeld, wakkerde niet alleen den tegenzin in grooten kring voor het biljet van *f* 1000.— aan, maar deed ook een wantrouwen in het biljet van *f* 500.— ontstaan.

Onder die omstandigheden, welke zich gaandeweg wel iets hebben gewijzigd, gaf men de voorkeur aan de biljetten der lagere waarden, waardoor deze een ruimer percentage van de circulatie bekwamen.

Verder heeft uw verslaggever de aandacht te vestigen op het cijfer der onder Ultimo Maart jl. in de circulatie aanwezige biljetten van *f* 5.—. Zooals U met mijn vorig verslag bekend is gemaakt, werd tot de weder uitgifte dier coupure besloten in verband tot het in de circulatie voorkomende van elders ingevoerde valsch geld, ten einde het publiek zoo min mogelijk daarvan dupe te laten worden.

Te oordeelen naar het gunstig onthaal dat het biljet van *f* 5.— in de circulatie heeft ondervonden, en bemerkende de voortdurende vraag naar die coupure, meent onze Directie met dien maatregel een goed werk te hebben verricht.

In den loop van het 68e Boekjaar werden voor de circulatie gereed gemaakt.

16.759	stuks van	*f* 50.— =	*f* 837.950.—
111.319	» »	» 10.— =	» 1.113.190.—
76.900	» »	» 5.— =	» 384.500.—
204.978	stuks, waarde . .		*f* 2.335.640.—

terwijl eveneens voor eene eventueele uitgifte werd afgewerkt het volgend kwantum biljetten van een nieuw type, en wel:

1000	stuks van	*f* 25.— =	*f* 25.000.—
10.000	» »	» 10.— =	» 100.000.—
11.000	stuks, waarde . .		*f* 125.000.—

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Op pagina 28 van mijn verslag van het 67e boekjaar werd mede van het wenschelijke der uitgifte van een biljet van ƒ 25.— en ƒ 10.— nieuw type, gewag gemaakt, waarvoor dan ook sedert de noodige maatregelen zijn genomen en waarmede het hierboven genoemd afgewerkt kwantum van 1000 en 10000 stuks respectievelijk van ƒ 25.— en ƒ 10.— verband houdt.

Onze Directie stelt zich voor tot de uitgifte dier nieuwe biljetten over te gaan, zoodra eene genoegzame hoeveelheid gereed zal zijn om de thans in circulatie zijnde biljetten dier zelfde waarde te kunnen intrekken. Mochten onverhoopt omstandigheden eene vroegere uitgifte noodig maken, dan zal dit plaats vinden naar gelang de aanwezige voorraad zulks zal toelaten.

Uit de circulatie werden teruggenomen en ongangbaar gemaakt:

4.332	stuks	van	ƒ 1000.— =	ƒ 4.332.000.—
2.276	»	»	» 500.— =	» 1.138.000.—
856	»	»	» 300.— =	» 256.800.—
7.733	»	»	» 200.— =	» 1.546.600.—
19.240	»	»	» 100.— =	» 1.924.000.—
21.053	»	»	» 50.— =	» 1.052.650.—
38.278	»	»	» 25.— =	» 956.950.—
101.540	»	»	» 10.— =	» 1.015.400.—
48	»	»	» 5.— =	» 240.—
195.356	stuks,	waarde	. . .	ƒ 12.222.640.—

In voldoening aan Art. 18 alinea 9 van het Octrooi, heeft Uw verslaggever verder melding te maken van een in dit boekjaar ten laste van het Reservefonds betaald bankbiljet van ƒ 1000.— behoorende tot de vroeger officieel buiten omloop gestelde series.

Van den aanmaak 1864/66, werd in het afgeloopen boekjaar een bedrag van ƒ 163.590.— aangehouden en verder onbruikbaar gemaakt. Rekening houdende met de in de laatste jaren ingetrokken en tot dien aanmaak behoorende biljetten, moet thans nog voor een bedrag van ƒ 509.737.50 in wandeling zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In mijn verslag ten vorigen jare maakte ik terloops melding van in Juni 1894 te *Soerabaia* verschenen en aangehouden valsche biljetten van *f* 1000.—, waarvan men de vervaardigers, hoewel 't niet geheel en al aan aanwijzingen ontbrak, niet in handen kon krijgen.

In de verslagperiode was men gelukkiger. Met eene te *Soerabaia* aan 't licht gekomen fraude van anderen aard, kregen Justitie en Politie tevens den draad in handen van het complot Chineezen, waaronder enkelen van zekere maatschappelijke positie, dat ernstig verdacht moest worden zich met het vervaardigen van valsch bankpapier in te laten.

Huiszoekingen en arrestatien hadden plaats, terwijl de verdere instructie van de zaak tot het strafgeding leidde, dat thans nog bij het Omgaand Gerecht te *Soerabaia* aanhangig is.

Met die onthullingen acht onze Directie, ook in het publiek belang, zich zeer gelukkig.

Intusschen werden die gebeurtenissen te *Soerabaia* van eenigszins storenden invloed op onze biljetten-circulatie.

Toen 't van algemeene bekendheid werd, dat bij falsarissen afgewerkte biljetten van *f* 1000.— van de soort als in 1894 verschenen en ook onafgewerkte biljetten van *f* 500.— gevonden waren, toonde het publiek, uit vrees van met valsch papier te doen te krijgen, zich ongeneigd die coupures aan te nemen en bediende zich verder uitsluitend van biljetten van lagere waarde; van daar het in dit boekjaar voorgekomen en zooeven besprokene verschil in de percentage, welke voor elke coupure in de circulatie moest worden genoemd.

Hoewel gaandeweg die afkeer voor biljetten van *f* 1000.— en *f* 500.— is afgenomen, betreurt onze Directie echter 't zeer dat zij op 't oogenblik, toen de ongewildheid dier biljetten ontstond, niet in staat was ze door andere van een nieuw type te vervangen, wijl dit in vele opzichten van groot nut had kunnen zijn. Dat gemis aan een nieuw biljet speet onze Directie te meer, wijl het bij vluggere behandeling in Holland reeds in haar bezit kon geweest zijn.

Gedurende den verslagtijd kwamen hier en daar nog enkele valsche biljetten van *f* 200.— van een bekenden slech-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

ten namaak voor. Uit het gerechtelijk onderzoek, dat in sommige dier gevallen kon worden ingesteld, bleek dan ook dat de houders alles behalve te goeder trouw in het bezit van het valsche biljet waren geraakt.

Assignatiën. Gedurende de verslagperiode werden, zooals nader met bijlage *I* van dit verslag wordt aangetoond, afgegeven door onze kantoren in *Indië:*

					7605	stuks	ad ƒ	24.915.995.70
tegen	in	het	67e	boekjaar	7671	»	» »	34.469.317.06
»	»	»	66e	»	7779	»	» »	35.000.660.99
»	»	»	65e	»	7740	»	» »	33.445.615.76
»	»	»	64e	»	7476	»	» »	31.376.776.80

door onze kantoren in *Indië* op ons kantoor te *Amsterdam:*

					3248	stuks	ad ƒ	5.613.228.28
tegen	in	het	67e	boekjaar	3249	»	» »	6.910.334.08
»	»	»	66e	»	2537	»	» »	3.552.346.50
»	»	»	65e	»	3687	»	» »	7.135.690.65
»	»	»	64e	»	3123	»	» »	11.781.106.64

door ons kantoor te *Amsterdam* op onze kantoren in *Indië:*

					239	stuks	ad ƒ	1.451.414.93
tegen	in	het	67e	boekjaar	226	»	» »	1.509.718.72
»	»	»	66e	»	195	»	» »	578.586.32
»	»	»	65e	»	158	»	» »	575 048.55
»	»	»	64e	»	73	»	» »	441.737.99

Het lagere cijfer der afgifte van en op de kantoren in *Indië* onderling gedurende het 58e boekjaar houdt verband met den zooeven vermelden minderen omvang der tusschen verschillende Credietinstellingen en onze Bank plaatsgevonden transactiën.

Die transactiën brengen in den regel mede dat belangrijke bedragen, 't zij naar elders, waar kantoren der Bank in *Indië* gevestigd zijn, 't zij van daar herwaarts overgemaakt moeten worden, 't geen, behoudens eene kleine restrictie, franco geschiedt.

Voor die remises heeft dus minder aanleiding bestaan, waarmede het bedoelde lagere cijfer der afgifte van binnenlandsche assignatiën wordt verklaard.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

In de afgifte van assignatiën door en op onze kantoren in de Vorstenlanden, waarvan het totaal cijfer begrepen is in het hierbovengenoemde bedrag van *f* 24.915.995.70 is eene geleidelijke vooruitgang te bespeuren.

Afgegeven werd:

op Solo	. .	*f* 2.455.567.80	tegen	*f* 2.421.524.37	in	1894/95	en	*f* 2.170.502.06	in	1893/94.
„ *Djocja*	. „	2.981.497.96	„	„ 2.742.191.96	„	„	„	„ 2.806.612.—	„	„
door Solo.	. „	1.329.189.74	„	„ 990.458.86	„	„	„	„ 1.035.878.90	„	„
„ *Djocja.*	„	1.901.369.01	„	„ 2.006.746.01	„	„	„	„ 1.637.659.51	„	„

In verband tot onze afgifte op *Amsterdam* valt aan te teekenen dat gedurende het 68e boekjaar over 't algemeen minder vraag naar remises bestond. Niettemin bleven koersen, voor wier loop beleefdelijk naar bijlage *K* van dit verslag wordt verwezen, vast.

Op grond van Art. 16 van het Octrooi werd ten behoeve van den lande tusschen het Hoofdbureau en de Agentschappen een bedrag van *f* 13.525.000.— kosteloos overgemaakt.

Provisie. Het tarief bleef onveranderd. Aan provisie werd geboekt:

			f 48.278.65
tegen	in 't 67e	boekjaar	» 54.659.33
»	» » 66e	»	» 53.534.32
»	» » 65e	»	» 62.759.52
»	» » 64e	»	» 44.602.34

Saldi van Crediteuren in Rek.-Court., omloopende bank-assignatiën en onafgehaalde dividenden.

In het afgeloopen boekjaar waren deze Saldi waartoe grootendeels die der Giro-rekeningen behooren gemiddeld:

			f 6.709.373.25
tegen	in het 67e	boekjaar	» 6.897.337.65
»	» » 66e	»	» 4.738.087.86
»	» » 65e	»	» 4.247.790.31
»	» » 64e	»	» 5.679.094.40

Het hoogste cijfer ad *f* 9.586.084.31 kwam voor den 28en Augustus 1895 en het laagste ad *f* 3.996.939.73 den 25en Maart jl.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Ten vorigen jare werd het hoogste en het laagste standpunt bereikt respectievelijk den 27en Juni met ƒ 9 279.945.66 en den 16en Januari jl met ƒ 4.303.025.68.

Het voor het onder 31 Maart jl. gesloten Boekjaar genoemd middeleijfer ad ƒ 6.709.373.25 doet genoeg zien dat wij in de verslagperiode met niet minder ruime geldmarkt te maken hebben gehad, dan in het voorafgaande 67e Boekjaar, voor welke periode hierboven een middeleijfer van ƒ 6 897.337.65 wordt aangegeven.

Obligo's. De dadelijk opeischbare schulden (Bankbiljetten, Assignatiën in omloop, saldi rekening-courant en onafgehaalde dividenden) bedroegen gemiddeld ƒ 50.016.045.75
tegen gemiddeld in het 67e boekjaar. . . » 50.896.200.15
» » » » 66e » . . . » 49.422.242.86
» » » » 65e » . . . » 49.811.800 31

Die Obligo's waren het hoogst den 11 September 1895 met ƒ 52.145.708.89 en het laagst den 25 Maart 1896 met ƒ 47.841.727.23.

Het **Beschikbaar Metaalsaldo** was in den verslagtijd gemiddeld . . . . . ƒ 15.188.242.27
tegen gemiddeld in het 67e boekjaar. . . » 12.479.550.79
» » » » 66e » . . . » 10.011.448.85
» » » » 65e » . . . » 7.618.751.60

Het hoogste cijfer werd bereikt den 8 Mei 1895 met ƒ 17.658.413.27, terwijl het laagste ad ƒ 12.706.077.57 den 13 November d.a.v. geconstateerd werd.

Na hetgeen hiervoren bij 't bespreken van den Metaalvoorraad, den beperkten omvang der Credietoperatiën en bij de verlaging der rentetarieven is gezegd, meent uw verslaggever verder in geene toelichting van het voor dit jaar genoemde meerder beschikbaar metaalsaldo te behoeven te treden.

Verhouding van onze Metaaldekking tot onze Obligo's.

Die verhouding was gedurende de verslagperiode gemiddeld:

1 : 1.423 = gelijk aan eene ongedekte circulatie van p.m. 30 pCt.
tegen in het 67e Boekj. 1 : 1.553 = „ „ „ „ „ „ ruim 35 „
„ „ 66e „ 1 : 1.660 = „ „ „ „ „ „ p.m. 40 „
„ „ 65e „ 1 : 1.839 = „ „ „ „ „ „ ruim 44 „

Den 8en Mei 1895 was het verhoudingscijfer 1 : 1.329, gevende eene ongedekte circulatie van + 25 %, waarmede haar laagste standpunt werd bereikt, terwijl den 13en November van datzelfde jaar een verhoudingscijfer van 1 : 1.537 viel waar te nemen, gelijkstaande met eene ongedekte circulatie van + 35 %, de ongunstigste welke zich in het afgeloopen Boekjaar heeft vertoond.

Zooals men weet is voor de ongedekte circulatie een percentage van 60 % toegestaan, welke met een verhoudingscijfer 1 : 2.500 bereikt wordt.

Bij het ter perse gaan van dit verslag was de verhouding tusschen obligo's en metaal dekking 1 : 1.382 aangevende eene ongedekte circulatie van + 28 %.

Bewaarneming. Gedurende de laatste jaren blijven de bewaarnemingen op één hoogte.

In bewaring waren:

1 April 1895	120 colli	voor eene aangegeven waarde van	f 2.134.285.20
bijgekomen	66 „	„ „ „ „ „	„ 1.066.287.21
	186 colli		f 3.200.572.41
teruggenomen	54 „	„ „ „ „ „	„ 1.184.186.70
blijft op:			
31 Maart 1896	132 colli	„ „ „ „ „	f 2.016.085.71

Alzoo eene vermeerdering der colli met 12 stuks, bij een afname van waarde van f 118.199.46.

Gouvernements-wissels. In het afgeloopen Boekjaar had slechts één inschrijving plaats.

Een bedrag van f 1.000.000 : — werd aangeboden en gegund tot den koers van 100.7 %.

Als gewoonlijk wordt aan dit verslag een staat (bijlage J) toegevoegd van door het Gouvernement aangeboden en verkochte wissels op 't Ministerie van Koloniën.

Verliezen. Behalve het reeds hiervoren besproken verlies ad f 1.728.03 bij gedwongen verkoop van aan onze Bank verhypothekeerde panden, hadden wij een verlies van f 31.19 te boeken bij realisatie van een effectenonderpand, terwijl verder eene afschrijving noodig werd van eene som van f 212.85, het niet te innen saldo van een aan een sedert uit den dienst der Bank ontslagen geemployeerde verleend voorschot.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Omstreeks het einde van het verslagjaar geraakte eene importfirma te *Samarang* in moeielijkheden — Op het oogenblik harer stagnatie hadden wij een bedrag van ± *f* 38.000.— aan met firma's endossement voorziene en door chineesche handelaren afgegeven promessen in portefeuille, terwijl daarnaast een beleeningpost ad ± *f* 4.700.— op invoergoederen ten haren laste liep.

Hoewel over den afloop dier beide pretentien nog moeielijk een oordeel geveld kan worden, heeft onze Directie 't niettemin raadzaam geacht, met 't oog op mogelijke wanbetalingen, welke bij den ongunstigen toestand, waarin de tweede hand te *Samarang* verkeert, niet vreemd zouden zijn, een bedrag van *f* 15.000.—, bij wijze van reserve, ten laste van de Winst- en Verliesrekening van het onder Ult°. Maart jl. gesloten Boekjaar te brengen.

Voor die post van *f* 15.000.— vinden wij echter eene compensatie in de uitkomst der bij 't sluiten van het Boekjaar verrichte hertaxatie der vroeger aanhangige dubieuse pretentiën, voorkomende onder de hoofden „Onbetaalde wissels" en „Voorschotten in souffrance".

Bij de hertaxatie der bedoelde dubieuse vorderingen verrichtten wij op sommige eene verdere afschrijving van *f* 2.842 44, doch konden ten opzichte van andere posten, wegens eene hoogere raming en ook in verband tot ontvangen afbetalingen, eene winst van *f* 39.962.20 boeken.

De hoofden „Onbetaalde wissels" en „Voorschotten in souffrance" gaan dientengevolge onder 1 April jl. op N/R over respectievelijk met *f* 15 053.08 en *f* 2.—.

Ten voordeele der Winst- en Verliesrekening boekten wij nog een postje van *f* 125.74, terugontvangen in mindering van een vroeger verstrekt en afgeschreven voorschot, voorkomende onder het hoofd „Kantoorpersoneel".

Alvorens mijne mededeelingen, de verdere posten der Winst- en Verliesrekening betreffende, te vervolgen, heeft uw verslaggever volledigheidshalve melding te maken van eene met een lichaam te *Soerabaia* getroffen regeling voor de afwikkeling van een accepten-crediet, waartoe verschillende omstandigheden aanleiding hebben gegeven.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Aangezien ter zake van dat arrangement eene hypothecaire zekerheidstelling is gegeven, achten wij, ook om andere redenen, een verlies voor onze Bank in deze zeer onwaarschijnlijk en eene reserve daarvoor niet gewettigd.

Patentrecht. Het betaalde patentrecht bedraagt:

		ƒ	14.534.— tegen
in het	67e	Boekjaar	» 12.534.—
» »	66e	»	» 10.534.—
» »	65e	»	» 5.500.—
» »	64e	»	» 5.500.—

Onkostrekening. Deze rekening sluit met een nadeelig saldo van . . . . . ƒ 382.924.—

tegen in het	67e	boekjaar	» 387.862.—
» » »	66e	»	» 379.795.—
» » »	65e	»	» 365.427.—
» » »	64e	»	» 354.783.—

Die bedragen splitsende krijgt men:

	1895/96.	1894/95.	1893/94.	1892/93.	1891/92.
Directie en Gouv. Comm. .	ƒ 87.500.—	ƒ 88.900.—	ƒ 90.400.—	ƒ 84.550.—	ƒ 80.850.—
Personeel.	„ 255.773.—	„ 250.143.—	„ 236.554.—	„ 228.824.—	„ 225.375.—
Verlofstract. en reiskosten.	„ 6.328.—	„ 14.215.—	„ 11.894.—	„ 6.693.—	„ 8.268.—
Kantooronkosten.	„ 31.761.—	„ 27.438.—	„ 35.990.—	„ 36.871.—	„ 37.878.—
Specievervoer	„ 1.559.—	„ 7.166.—	„ 4.957.—	„ 8.489.—	„ 2.412.—
	ƒ 382.924.—	ƒ 387.862.—	ƒ 379.795.—	ƒ 365.427.—	ƒ 354.783.—

Bovenstaande cijfers doen zien dat het totaal-cijfer der onkosten van het thans gesloten boekjaar ƒ 4.938 — *minder* bedraagt dan dat van het jaar te voren. Het zijn voornamelijk de meer wisselvallige onkosten, als verlofstractementen, reiskosten en uitgaven aan specievervoer verbonden, die tot die uitkomst hebben bijgebracht.

Ten gevolge van het aan verschillende beambten der Bank toegekende hoogere salaris zijn de uitgaven voor personeel met ƒ 5.630.— gestegen, terwijl ook de kantooronkosten, vergeleken met die van het vorige jaar, ƒ 4.326.— meer hebben bedragen, doch nog altijd verre beneden die van de 64e/66e Boekjaren gebleven zijn.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Verder heb ik U verslag te doen van onzen

Handel in wissels buiten Ned.-Indië betaalbaar. Het hoofd Buitenlandsche wissels stond onder Ult°. Maart 1895 debet in Ind.-Court. . . . . *f* 3.145.842.70

welk bedrag wij hadden aangenomen voor Ned. Court. . . . . *f* 3.122.329.38

In den loop van het 68e Boekjaar kochten wij in *Indië* en remitteerden wij naar *Amsterdam* wissels tot een bedrag van Ned. Court. » 7.724.307.01

Onze Delegatie kocht in den loop van het 68e boekjaar door tusschenkomst van en met de signature van onze correspondenten buitenlandsche wissels:

te *Londen*.	*f*	nihil	
» *Parijs*	»	969.488.86	
» *Berlijn*.	»	2.331.520.25	» 3.301.009.11
Totaal in portefeuille geweest. . . .			*f* 14.147.645.50
Daarvan is voor Ult° Maart 1896 afgeloopen:			
van de remises uit *Indië*.	*f*	6.993.105.87	
van de in *Europa* gekochte wissels	»	3.947.067.37	» 10.940.173.24

Beleef saldo in portefeuille op Ult°. Maart 1896 Ned. Court. . . . . *f* 3.207.472.26 makende na aftrek van disconto voor den tijd, dien de wissels na Ult°. Maart 1896 nog te loopen hadden en herleid tot den zichtkoers van 99½ % het in de Balans voorkomende saldo in Ind. Court ad *f* 3.223.441.24.

De portefeuille wissels buiten *Nederlandsch-Indië* betaalbaar beliep gemiddeld *f* 4.460.000.—.

De loop der koersen in *Indië* is niet gunstig geweest aan de met onze wisselzaken te boeken winst.

De winst beliep	*f*	63.915.78
tegen in het 67e boekjaar	»	113.984.68
» » » 66e »	»	147.229.87
» » » 65e »	»	37.285.64

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Prolongatiën. Ten gevolge van de stabiele hooge chèque-koersen te *Amsterdam* op het buitenland en ook om het minieme disconto op de toongevende geldmarkten in *Europa*, werd onder die omstandigheden de voorkeur gegeven aan beleggingen in prolongatiën, boven het uitbreiden der buitenlandsche portefeuille.

Wegens den hoogen rentekoers, welke gedurende een deel van het jaar voor prolongatiën te bedingen viel, zijn die soort zaken ons niet onvoordeelig geweest.

Het totaal dier uitzettingen beliep . . f 12.132.700.—
tegen in het 67e boekjaar . . . . . » 14.711.500.—
» » » 66e » . . . . . » 7.227.500.—
» » » 65e » . . . . . » 5.651.500.—

Gemiddeld heeft in het 68e boekjaar
uitgestaan . . . . . » 2.380.000.—
tegen in het 67e boekjaar . . . . . » 1.386.000.—
» » » 66e » . . . . . » 767.000.—
» » » 65e » . . . . . » 302.000.—

Het hoogste bedrag aan prolongatiën ad » 3.757.000.—
kwam voor den 19 Februari 1896 en het laagste ad f 983.000.—
den 8en Mei 1895.

Aan dit verslag zijn toegevoegd de
Balans en de **Winst- en Verliesrekening** van het onder 31 Maart jl. gesloten 68e Boekjaar [vide bijlagen *A* en *B*].

Hiervoren werden de op de Winst- en Verliesrekening betrekking hebbende voordeelige saldi der rekeningen **Rente** en **Provisie,** benevens het avans op **Munt** en **Muntmateriaal** besproken, zoodat de volgende winstposten nog te behandelen overblijven.

Pakhuishuur. De geinde pakhuishuur is vrijwel gelijk aan die van het vorige boekjaar. Ook in den verslagtijd werden nagenoeg geen onderpanden in onze eigen pakhuizen geborgen, 't geen natuurlijk aan deze rekening moest schaden.

Het voordeelig saldo der rekening pakhuishuur bedroeg . . . . . f 1.667.—
tegen in het 67e boekjaar . . . . . » 1.660.19
» » » 66e » . . . . . » 2.054.54

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Leges. Ten voordeele der Winst- en Verliesrekening werd overeenkomstig de ter zake bestaande bepalingen een bedrag van ƒ 10.— aan geinde leges gebracht, wegens het registreeren van verband op Aandeelen in onze Bank, ten behoeve van het Gouvernement van Ned.-Indië.

Koersverschillen: Het behaalde avans beloopt ƒ 63.915.78. Het kassaldo bij de Nederlandsche Bank en bij onze Gedelegeerden is tot den koers van 99½ % aangenomen.

Van de **Verliesposten** valt voor U alleen nog te behandelen de afschrijving op de rekening

Aanmaak van Bankbiljetten. Bij 't sluiten der Balans ten vorigen jare ging dit hoofd op N/R. over met een debetsaldo van . . . . . ƒ 13.324.59

In den loop van het verslagjaar werd betaald voor uit *Nederland* ontvangen blanco biljetten . . . . . » 29.689.24

voor kosten van bewerking . . . . . » 1.440.20

Totaal . . . . . ƒ 44.454.03

Daarvan is ten laste der Winst- en Verliesrekening van dit jaar genomen het bovengenoemd bedrag van . . . . . » 13.324.59

ƒ 31.129.44

Ter verdere gedeeltelijke bestrijding der kosten, aan het uittegeven nieuwe biljet verbonden, hebben wij gemeend in navolging van 't geen reeds tot dat doel bij 't sluiten der boeken der drie voorafgaande boekjaren is geschied, van de winsten ten faveure dezer rekening te moeten brengen een bedrag van . » 10.000.—

zoodat een bedrag van . . . . . ƒ 21.129.44

op nieuwe rekening overgaat.

In omloop en in de kassen hebben wij 1.555.579½ biljetten, waaronder 11.000 stuks van het nieuwe type bankpapier, tezamen eene nominale waarde vertegenwoordigende van ƒ 86.942.942.50.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Winstverdeeling. De netto winst, exclusief / 14.534.— betaalde patentbelasting is . . . . . f 428.874.52
waarvan de verdeeling, volgens Art. 14 van het Octrooi en Art. 34 der Statuten, behoort plaats te hebben als volgt:
6% van f 6.000.000 — voor Aandeelhouders . » 360.000.—

Overwinst. . . . . f 68.874 52

Hiervan:

15 %	aan het Reservefonds . .	f 10.331.18	
3 »	» den Raad van Comm.	» 2.066.24	
3 »	» de Directie	» 2.066.24	
4 »	» het personeel der Bank	» 2.754.98	
3 »	» » pensioen- en onderstandfonds . . .	» 2.066.24	» 19.284.88

blijft nog uitsluitend voor deelhebbers . . . f 49.589.64

De totaal-verdeeling is alzoo:

			Voor patentrecht.	
Reservefonds .	f 10.331.18	— f	350.10 = f	9.981.08
Tantièmes. . .	„ 8.953.70	— „	303.11 = „	8.650.26
Aandeelhouders	„ 360.000.— plus f 49.589.61	= f 409 589.61 — „	13.880 46 = „	395.709.18
		f 14.531.—	= f 414.340.52	

Aandeelhouders komt alzoo in 't geheel aan . . . . . f 395.709.18
waaraan wordt toegevoegd van het hun uitsluitend aankomend in vorige jaren onverdeeld gebleven Saldo Winst groot pro resto f 608.75. . . . . 290.82

f 396.000.—

makende 6.6 % van het maatschappelijk kapitaal.

Overeenkomstig de bepalingen werden der Regeering, door tusschenkomst van den Heer Gouvernements Commissaris, een exemplaar der door den Raad van Commissarissen goedgekeurde Balans benevens een van de Winst en Verliesrekening aangeboden.

Aangezien tot dusverre van Regeeringswege geene bemerkingen op die stukken zijn ingekomen, en 't alzoo aan te

PERPUSTAKAAN NASIONAL

nemen is dat zij haar goedkeuring daaraan heeft gehecht, meenen wij de beschikbaarstelling van het dividend na afloop dezer vergadering geoorloofd.

Reservefonds. Ultimo Maart 1895 bedroeg het fonds			ƒ 1.041.566.98
bij: het aandeel in de overwinst van het 67e Boekjaar min ƒ 2.344.14 aan betaald patentrecht			» 130.029.33
» voor onafgehaalde dividenden van het 62e Boekjaar			» 84.10
			ƒ 1.171.680.41
Af: voor lagere taxatie van effecten (zie pagina 19)	ƒ 5.359.06		
» voor uitbetaald een buiten omloop gesteld bankbiljet groot ƒ 1000 — (zie pagina 29).	» 1000.—	ƒ	6.359.06
alzoo onder Ultimo Maart jl. vide Balans .		ƒ	1.165.321.35
Als aandeel in de overwinst van het 68e Boekjaar komt het fonds als hiervoren vermeld aan:			
15 % van ƒ 68.874.52	ƒ 10.331.18		
min patentrecht.	» 350.10	»	9.981.08
zoodat het fonds thans bedraagt . . .		ƒ	1.175.302.43

En hiermede heeft uw verslaggever zijn taak geëindigd.

De President der Javasche Bank,

GROENEVELD.

Batavia, 29 Juni 1896.

RAPPORT

VAN DEN

RAAD VAN COMMISSARISSEN

DER

JAVASCHE BANK

OVER HET

68e Boekjaar 1895/1896.

Mijne Heeren!

Overeenkomstig het bepaalde bij art. 33 der Statuten werd de balans en Winst- en Verliesrekening over het 68e boekjaar met de bescheiden door de Directie den Raad van Commissarissen ter goedkeuring aangeboden.

Commissarissen hebben zich dientengevolge in voldoening aan de op hen rustende taak met het onderzoek dier balans onledig gehouden en aangenaam is het hun U te kunnen mededeelen, dat dit onderzoek, waarbij als naar gewoonte alle bij het hoofdbureau zich bevindende waarden werden nagezien, niet alleen tot geene bedenkingen heeft geleid, zoodat die balans door hen is goedgekeurd, doch hun tevens de overtuiging heeft geschonken, dat het beheer der vennootschap ook gedurende het afgeloopen boekjaar door de Directie met bekwame zorg en groote omzichtigheid is gevoerd.

Noemenswaardige verliezen kwamen gedurende dit boekjaar niet voor; wel werd de voorspelling door den President der Bank in zijn vorig jaarverslag gedaan ongelukkigerwijze bewaarheid. Hoofdzakelijk ten gevolge van eene ruime geld-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

markt in *Indië* was het Indisch bedrijf onzer instelling in dit boekjaar van belangrijk minderen omvang dan in het voorafgaande.

In de op 29 Juni 1895 gehouden Algemeene Vergadering van stemgerechtigde deelhebbers werd de heer W. SUERMONDT Wzn. als Commissaris herkozen, terwijl in eene gelijke op 23 Juli d. a. v. gehouden Vergadering als zoodanig gekozen werd de heer J. A. VAN DELDEN, welke dit mandaat reeds vroeger vervulde. Deze laatste verkiezing was een gevolg van het overlijden van den heer H. YPES, wiens heengaan door den Raad ten zeerste werd betreurd.

De Raad van Commissarissen,

J. A. VAN DER CHIJS.
GONGGRIJP.
J. SCHOUTENDORP.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGEN.

A. Balans afgesloten op ultimo Maart 1896.

B. Winst- en Verliesrekening.

C. Staat der deelhebbers gerangschikt naar het stemrecht.

D. Rentegevende uitzettingen.

E. Lijst van Schuldbewijzen, waarin de Javasche Bank haar Kapitaal en haar Reservefonds mag beleggen.

F. Goudhandel.

G. Specie in de kassen op 31 Maart 1896.

H. Aantal Bank-biljetten.

I. Afgegeven Assignatiën.

J. Staat van door het Gouvernement aangeboden en verkochte wissels op het Ministerie van Koloniën.

K. Overzicht van den loop der Wisselkoersen.

L. Wekelijksche Balanscijfers.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Balans afgesloten op

Debet.

Discontorekening.					
Handelspapier	ƒ	2.430.056	65		
Vendupapier	»	507.038	77	ƒ 2.937.095	42
Wissels buiten Ned.-Indië betaalbaar				» 3.223.441	24
Beleeningen (inclusief voorschotten in rekening courant op onderpand).					
Goederen	ƒ	1.609.720	35		
Effecten . . ƒ 1.444.205.49					
Prolongatiën in Nederland ƒ 3.585.427.13	»	5.029.632	62	» 6.639.352	97
Belegd kapitaal.					
Effecten	ƒ	4.055.217	50		
Hypotheken	»	1.614.000	—	» 5.669.217	50
Belegd Reservefonds.					
Hypotheken				» 1.058.500	—
Specie in de kassen.					
Gouden Munt	ƒ	3.415.450	—		
Zilveren Munt	»	31.111.865	—		
Pasmunt	»	8.719	68	» 34.536.034	68
Munt & Muntmateriaal.					
Goud				» 1.312.413	04
Belegd Pensioen en Onderstandfonds				» 62.250	—
Gebouwen en Meub. der Bank.				» 327 614	06
Patentbelasting				» 14.534	—
Diverse Rekeningen				» 374.733	30
				ƒ 56.155.186	21

Goedgekeurd door den Raad van Commissarissen,

BATAVIA, 11 Juni 1896.

J. A. VAN DER CHIJS.
GONGGRIJP.
W. SUERMONDT WZN.
J. SCHOUTENDORP.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BANK.

ultimo Maart 1896.

Credit.

Kapitaal			f 6.000.000	—
Reservefonds			» 1.165.321	35
Pensioen- en Onderstandfonds			» 63.055	48
Bankbilletten in omloop			» 44.521.237	50
Bankassignatiën in omloop			» 691.149	85
Rekening-Courant Saldo's:				
van het Gouvernement	f —.—	—.—		
» anderen	» 3.228.256.19		» 3.228.256	19
Onafgehaalde Dividenden			» 10.227	25
Intrestrekening N/R.			» 16.083	32
Koersverschillen N/R.			» 30.372	—
Onuitgekeerd saldo van aandeelhouders			» 608	75
Winst & Verlies			» 428.874	52
			f 56 155.186	21

BATAVIA, 28 Mei 1896.

President en Directeuren der Javasche Bank,

GROENEVELD, *President,*

H. J. J. HEPP, *Directeur,*

VAN DEN BERG, *Directeur Secretaris.*

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Verliezen.

Aan	Onkostenrekening	*f*	382.923 69
»	Aanmaak Bankbiljetten	»	23.324 59
»	Onderhoud, verponding en assurantie van Gebouwen	»	7.627 86
»	Gebouwen, afschrijving	»	13.000 —
»	Inventaris „	»	4.198 59
»	Onbetaalde wissels	»	17.842 44
»	Beleeningen en souffrance	»	31 19
»	Geëxecuteerde Panden.	»	1.728 03
»	Kantoorpersoneel, afschrijving	»	212 85
»	Saldo Zuivere Winst	»	428.874 52
		f	879.763 76

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VERLIES

Boekjaar.

	Winsten.			
Per	Rente van Disconteering. . .	ƒ 176.719.44		
	Overgebracht van het vorige Boekjaar	» 23.601.68		
		ƒ 200.321.12		
	Af, overgebracht naar het volgende boekjaar	» 15.675.41	ƒ 184.645	71
»	Rente van Beleening	ƒ 98.479.64		
	Overgebracht van het vorige boekjaar	» 357.34		
		ƒ 98.836 98		
	Af, overgebracht naar het volgende boekjaar	» 407.91	ƒ 98.429	07
»	Rente op voorschotten		» 145.228	71
»	» » Effecten		» 136.230	50
»	» » Hypotheken		» 135.175	56
»	Provisierekening		» 48.278	65
»	Koersverschillen		» 63.915	78
»	Munt en Muntmateriaal, avans		» 26.094	84
»	Pakhuishuur		» 1.667	—
»	Leges.		» 10	—
»	Onbetaalde Wissels		» 39.962	20
»	Kantoorpersoneel		» 125	74
			ƒ 879.763	76

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

BIJLAGE C.

68e BOEKJAAR 1895/96.

STAAT VAN DEELHEBBERS GERANGSCHIKT NAAR HET STEMRECHT.

	Deel-hebbers.	Aan-deelen.	WAARVAN IN:			
			Ned.-Indië.		Nederland.	
			Deel-hebbers	Aan-deelen.	Deel-hebbers	Aan-deelen.
Minder dan 2 Aandeelen	293	291	123	124	170	167
Van 2 t/m. 4½ "	500	1434	209	596½	291	837½
" 5 " 7½ "	212	1235	83	489½	129	745½
" 8 " 11½ "	113	1362	60	583½	83	778½
" 12 " 15½ "	77	1033½	31	412	46	621½
" 16 " 19½ "	33	559½	11	189½	21	370
" 20 en meer.....	152	6085	58	1979	94	4106
	1409	12000	575	4374	834	7626

PERPUSTAKAAN NASIONAL

RENTEGEVENDE UITZETTINGEN.

	1893/94	1894/95	1895/96
April . . .	ƒ 25.132.000.—	ƒ 25.297.000.—	ƒ 20.245.000.—
Mei	» 25.404.000.—	» 26.504.000.—	» 19.846.000.—
Juni. . . .	» 26.403.000.—	» 26.863.000.—	» 20.528.000.—
Juli	» 27.064.000.—	» 26.393.000.—	» 21.603.000.—
Augustus . .	» 26.786.000.—	» 25.890.000.—	» 22.329.000.—
September. .	» 28.690.000.—	» 26.491.000.—	» 23.568.000.—
October. . .	» 29.771.000.—	» 25.901.000.—	» 22.756.000.—
November . .	» 28.326.000.—	» 26.656.000.—	» 24.114.000.—
December . .	» 25.741.000.—	» 24.343.000.—	» 23.954.000.—
Januari. . .	» 25.076.000.—	» 22.919.000.—	» 21.759.000.—
Februari . .	» 24.012.000.—	» 20.819.000.—	» 19.667.000.—
Maart . . .	» 24.553.000.—	» 20.686.000.—	» 20.176.000.—
April/Maart .	» **26.413.000.—**	» **24.897.000.—**	» **21.712.000.—**

HANDELSPAPIER.

	1893/94	1894/95	1895/96
April . . .	ƒ 5.999.000.—	ƒ 6.401.000.—	ƒ 3.478.000.—
Mei	» 5.939.000.—	» 6.285.000.—	» 3.397.000.—
Juni. . . .	» 6.218.000.—	» 6.303.000.—	» 3.633.000.—
Juli	» 6.866.000.—	» 5.567.000.—	» 3.730.000.—
Augustus . .	» 7.157.000.—	» 5.294.000.—	» 3.727.000.—
September. .	» 8.894.000.—	» 6.125.000.—	» 3.965.000.—
October. . .	» 10.109.000.—	» 6.223.000.—	» 3.317.000.—
November . .	» 6.780.000.—	» 4.621.000.—	» 4.428.000.—
December . .	» 6.931.000.—	» 4.732.000.—	» 3.888.000.—
Januari. . .	» 5.963.000.—	» 5.147.000.—	» 3.156.000.—
Februari . .	» 5.675.000.—	» 4.297.000.—	» 2.756.000.—
Maart . . .	» 5.951.000.—	» 3.485.000.—	» 2.738.000.—
April/Maart .	» **6.874.000.—**	» **5.373.000.—**	» **3.518.000.—**

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VENDUPAPIER.

	1893/94	1894/95	1895/96
April . . .	*f* 941.000.—	*f* 791.000.—	*f* 412.000.—
Mei	» 1.250.000.—	» 820.000.—	» 399.000.—
Juni	» 1.526.000.—	» 892.000.—	» 428.000.—
Juli	» 1.146.000.—	» 991.000.—	» 464.000.—
Augustus . .	» 840.000.—	» 915.000.—	» 412.000.—
September. .	» 840.000.—	» 744.000.—	» 444.000.—
October. . .	» 691.000.—	» 583.000.—	» 382.000.—
November . .	» 791.000.—	» 453.000.—	» 367.000.—
December . .	» 833.000.—	» 471.000.—	» 337.000.—
Januari. . .	» 829.000.—	» 532.000.—	» 487.000.—
Februari . .	» 855.000.—	» 535.000.—	» 510.000.—
Maart . . .	» 774.000.—	» 473.000.—	» 554.000.—
April Maart .	» **943.000.—**	» **684.000.—**	» **433.000.—**

BUITENLANDSCHE WISSELS.

	1893/94	1894/95	1895/96
April . . .	*f* 5.197.000.—	*f* 4.657.000.—	*f* 4.499.000.—
Mei. . . .	» 4.726.000.—	» 6.080.000.—	» 4.444.000.—
Juni. . . .	» 3.977.000.—	» 6.565.000.—	» 4.552.000.—
Juli	» 3.240.000.—	» 5.987.000.—	» 5.170.000.—
Augustus . .	» 2.775.000.—	» 4.946.000.—	» 5.674.000.—
September. .	» 2.761.000.—	» 4.334.000.—	» 5.410.000.—
October. . .	» 2.768.000.—	» 3.558.000.—	» 5.164.000.—
November . .	» 2.655.000.—	» 3.268.000.—	» 4.798.000.—
December . .	» 2.682.000.—	» 2.908.000.—	» 4.358.000.—
Januari . .	» 2.910.000.—	» 2.585.000.—	» 3.604.000.—
Februari. . .	» 3.464.000.—	» 2.902.000.—	» 2.717.000.—
Maart . . .	» 4.117.000.—	» 3.592.000.—	» 3.132.000.—
April Maart .	» **3.439.000.—**	» **4.282.000.—**	» **4.460.000.—**

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BELEENINGEN.

	1893/94	1894/95	1895/96.
April . . .	f 727.000.—	f 535.000.—	f 330.000.—
Mei . . .	» 521.000.—	» 183.000.—	» 516.000.—
Juni . . .	» 474.000.—	» 270.000.—	» 567.000.—
Juli . . .	» 456.000.—	» 364.000.—	» 544.000.—
Augustus . .	» 1.048.000.—	» 398.000.—	» 707.000.—
September .	» 768.000.—	» 569.000.—	» 965.000.—
October . .	» 1.431.000.—	» 713.000.—	» 809.000.—
November .	» 1.185.000.—	» 631.000.—	» 808.000.—
December .	» 901.000.—	» 476.000.—	» 778.000.—
Januari . . .	» 1.717.000.—	» 415.000.—	» 559.000.—
Februari . .	» 789.000.—	» 398.000.—	» 540.000.—
Maart . . .	» 583.000.—	» 438.000.—	» 689.000.—
April/Maart.	» **884.000.—**	» **449.000.—**	» **651.000.—**

PROLONGATIËN.

	1893/94	1894/95	1895/96.
April . . .	f 158.000.—	f 13.000.—	f 1.341.000.—
Mei . . .	» 648.000.—	» 76.000.—	» 1.336.000.—
Juni . . .	» 1.231.000.—	» 170.000.—	» 1.445.000.—
Juli . . .	» 1.809.000.—	» 663.000.—	» 1.500.000.—
Augustus . .	» 2.010.000.—	» 1.445.000.—	» 1.811.000.—
September .	» 2.016.000.—	» 1.718.000.—	» 2.093.000.—
October . .	» 802.000.—	» 1.887.000.—	» 2.442.000.—
November .	» 312.000.—	» 2.610.000.—	» 3.147.000.—
December .	» 3.000.—	» 2.252.000.—	» 3.534.000.—
Januari . .	» 24.000.—	» 2.094.000.—	» 3.055.000.—
Februari . .	» 143.000.—	» 1.853.000.—	» 3.356.000.—
Maart . . .	» 52.000.—	» 1.850.000.—	» 3.503.000.—
April/Maart.	» **767.000.—**	» **1.386.000.—**	» **2.380.000.—**

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT.

	1893/94	1894/95	1895/96.
April . .	ƒ 5.861.000.—	ƒ 6.346.000.—	ƒ 3 484.000.—
Mei . . .	» 6.080.000.—	» 6.502.000.—	» 3 060.000.—
Juni . .	» 6.692.000.—	» 6.100.000.—	» 3.199.000.—
Juli . . .	» 7.181.000.—	» 6.261.000.—	» 3 250.000.—
Augustus .	» 6.466.000.—	» 6.331.000.—	» 3.123.000.—
September.	» 6.822.000.—	» 6.438.000.—	» 3.808.000.—
October .	» 7.384.000.—	» 6.345.000.—	» 3 809.000.—
November .	» 10.050.000.—	» 8.445.000.—	» 3 734.000.—
December .	» 7 847.000.—	» 6.850.000.—	» 4.227.000.—
Januari . .	» 7.292 000.—	» 5.415.000 —	» 4.158.000.—
Februari .	» 6.743.000.—	» 4.026.000.—	» 3.066.000.—
Maart . .	» 6.523.000.—	» 4.146.000.—	» 2.825.000.—
April/Maart	» **7.078.000.—**	» **6.100.000.—**	» **3.479.000.—**

HYPOTHEKEN EN EFFECTEN.

	1893/94	1894/95	1895/96.
April/Maart	ƒ **6.428.000.—**	ƒ **6.623.000.—**	ƒ **6.791.000.—**

DISCONTEERINGEN.

	1893/94	1894/95	1895/96.
Promessen. . .	ƒ 61.174.702.	ƒ 43.036.865.	ƒ 20.659.228.
Wissels . . .	» 21.762.279.	» 18 558.556.	» 7.990.481.
Bankcredietwissels	» 3.515.150.	» 3.352.325.	» 3.703.421.
Handelspapier .	ƒ 86.452.131.	ƒ 64.947.746.	ƒ 32.353.130.
Vendupapier . .	» 8.424.545.	» 6.545.255.	» 5.966.888.
	ƒ 94.876.676.	ƒ 71.493.001.	ƒ 38.320.018.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

TOTAAL DISCONTEERINGEN IN DE LAATSTE 10 JAREN.

1886/87	ƒ 33.640.000.—	1891/92	ƒ 59.335.000.—
1887/88	„ 51.027.000.—	1892/93	„ 83.047.000.—
1888/89	„ 47.269.000.—	1893/94	„ 94.877.000.—
1889/90	„ 27.428.000.—	1894/95	„ 71.493.000.—
1890/91	„ 59.149.000.—	1895/96	„ 38.320.000.—

GEMIDDELD BEDRAG AAN PROMESSEN IN DE LAATSTE 10 JAREN.

1886/87	ƒ 3.700.054.—	1891/92	ƒ 4.010.909.—
1887/88	„ 3.706.453.—	1892/93	„ 5.306.985.—
1888/89	„ 3.429.201.—	1893/94	„ 5.365.470.—
1889/90	„ 3.199.305.—	1894/95	„ 4.381.087.—
1890/91	„ 3.359.319.—	1895/96	„ 3.075.153.—

PROMESSEN OP 31 MAART 1896 IN PORTEFEUILLE.

Te *Batavia.*	van	13	discont.	305	st. te zamen	ƒ	341.961.98
„ *Samarang*	„	11	„	258	„ „ „ „		426.775.90
„ *Soerabaia.*	„	21	„	532	„ „ „ „		988.889.23
„ *Padang.*	„	5	„	53	„ „ „ „		125.351.14
„ *Makassar.*	„	10	„	86	„ „ „ „		274.225.90
„ *Cheribon*	„	4	„	10	„ „ „ „		49.852.50
„ *Soerakarta*	„	1	„	3	„ „ „ „		11.500.—
„ *Djokjokarta*	„	1	„	5	„ „ „ „		30.000.—
		66	discont.	1252	st. te zamen	ƒ	2.249.056.65

Grootste bedrag eener promesse ƒ 30.000.—; kleinste ƒ 106.—

BELEENINGEN.

	1893/94.	1894/95.	1895/96.
op Effecten . .	ƒ 110.665.—	ƒ 106.595.—	ƒ 99.090.—
Invoergoederen .	» 290.000.—	» 233.185.—	» 35.290.—
Uitvoerproducten	» 5.189.820.—	» 2.186.851.—	» 3 354.702.—
Goud en zilver .	» —.—	» —.—	» —.—
	ƒ 5.590.485.—	ƒ 2.526.631.—	ƒ 3.489.082.—

SALDO DER BELEENINGEN OP 31 MAART 1896.

Te *Batavia* . .	ƒ	3.550.—
» *Soerabaia* .	»	172.767.50
» *Padang* . .	»	109.100.—
» *Makassar* .	»	488.790.—
» *Djokjakarta.*	»	1.800.— ƒ 776.007.50 waarvan op:
Staatsschuld tot een nominaal bedrag van. .	ƒ	14.000.—
Aandeelen in Banken tot een nominaal bedrag van.	»	30.750.—
Aandeelen in Spoorw. tot een nom. bedrag van	fl.	200.—
	Lr.	1.000.—
Obligatiën in Spoorw. tot een nom. bedrag van	fr.	2.500.—
	$	1.000.—
	Z.R.	1.000.—
Aandeelen in Stoomvaart-Maatschappijen tot een nominaal bedrag van.	ƒ	5.500.—
Premieloten tot een nominaal bedrag van . .	»	2.000.—
	fr.	2 500.—
	fl.	1.900.—
Aandeelen in bijzondere lichamen tot een nominaal bedrag van	ƒ	142.210.—
	fl.	1.000.—
Obligatiën van bijzondere lichamen tot een nominaal bedrag van	ƒ	5.000.—
Verstrekt.	ƒ	178.117.50
op Uitvoerproducten	»	597.890.—
	ƒ	776.007.50

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VERSTREKTE VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT.

	1893/94	1894/95	1895/96.
Effecten.	ƒ 51.511.319.—	ƒ 21.332.141.—	ƒ 12.714.293.—
Invoergoed.	» 4.949.007.—	» 2.429.400.—	» 1.826.721.—
Uitvoerprod.	» 10.097.092.—	» 12.206 820.—	» 8.989.744.—
Goud en Zilv.	» —.—	» —.—	» —.—
	ƒ 66.557.418.—	ƒ 35.968.361.—	ƒ 23.530.758.—

SALDO VAN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT OP 31 MAART 1896.

te *Batavia*	ƒ 636.784.06	
» *Samarang*	» 765.130.66	
» *Soerabaia*	» 627.889.98	
» *Padang*	» 115.706.72	
» *Makassar*	» 79.325.—	
» *Cheribon*	» 27.581.92	
» *Soerakarta*	» 25.500.—	ƒ 2.277.918.34 waarvan op:

Staatsschuld tot een nominaal bedrag van		ƒ 3.472.500.—
	£	95.000.—
	fl.	390.100.—
	Rm.	44.000.—
	frc.	179.000.—
	$	600.000.—
	Rs.	6.875.—
Obligatiën van Gemeenteleeningen tot een nominaal bedrag van		ƒ 1.138.000.—
Pandbrieven van Ned. Hypotheekbanken tot een nominaal bedrag van		» 778.700.—
Aandeelen in Banken tot een nominaal bedrag van		» 161.910.—
Obligatiën van Banken tot een nominaal bedrag van		» 61.900.—

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Aandeelen in Spoorwegen tot een nominaal bedrag van	ƒ	57.350.—
	$	23.000.—
Obligatiën van Spoorwegen tot een nominaal bedrag van	ƒ	1.252.000.—
	£	8.100.—
	Rm.	460.000.—
	Rs.	25.625.—
Aandeelen in Tramwegen tot een nominaal bedrag van	ƒ	74.000.—
Obligatiën van Tramwegen tot een nominaal bedrag van	»	10.000.—
Aandeelen in Stoomvaart-Maatschappijen tot een nominaal bedrag van	»	99.000.—
Obligatiën van Stoomvaart-Maatschappijen tot een nominaal bedrag van	»	27.000.—
Aandeelen in bijzondere lichamen tot een nominaal bedrag van	»	548.647 50
Obligatiën van bijzondere lichamen tot een nominaal bedrag van	»	509.000.—
Premieloten tot een nominaal bedrag van .	»	900.—
	fl.	1.800.—
	frc.	400.—
	Rs.	100.—
Verstrekt.	ƒ	1.266.087 99
op Invoergoederen	»	390.744.19
» Uitvoerproducten	»	621.086.16
	ƒ	2.277.918.34

PERPUSTAKAAN NASIONAL

LIJST

VAN

SCHULDBEWIJZEN,

waarin de Javasche Bank haar Kapitaal en haar Reservefonds mag beleggen.

Vastgesteld in de gecombineerde Vergadering van de Directie en den Raad van Commissarissen van 8 Mei 1896.

Obligatiën en Certificaten van	Nederlandsche Werkelijke Schuld.	
id.	Duitsche Rijksleening 1890.	
id.	Pruissische Staatsleening 1890.	
id.	Provincie Overijssel.	
id.	Gemeenten Amsterdam, 's Gravenhage, Rotterdam, Dordrecht, Utrecht, Arnhem, Deventer, Kampen, Nijmegen en Schiedam.	
id.	Maatschappij voor Gemeente-Crediet.	
id.	Geldersch-Overijsselsche Lokaal-Spoorweg-Maatschappij.	
id.	Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij	
id.	Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen.	
id.	Nederlandsch-Indische Spoorweg-Maatschappij.	
id.	Samarang Joana Stoomtram-Maatschappij.	
id.	Nederlandsch-Indische Tramweg-Maatschappij.	
Pandbrieven	Nationale Hypotheekbank.	
id.	Rotterdamsche	id. voor Nederland.
id.	Amsterdamsche	id.
id.	Hollandsche	id.
id.	's Gravenhaagsche	id.
Nederlandsche	Schatkistbiljetten.	
Engelsche	Treasury-Bills.	

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE F.

GOUDHANDEL.

	Sovereigns.
Voorraad op 1 April 1895	42.669½
Bijgekomen	90.755
	133.424½
Verkocht	68.138½
Voorraad op 31 Maart 1896	65.286

	Ducaten.
Voorraad op 1 April 1895	29.643
Bijgekomen	30.337
	59.980
Verkocht	13.961
Voorraad op 31 Maart 1896	46.019

	20 Francsstukken.
Voorraad op 1 April 1895	23.110
Bijgekomen	765½
	23.875½
Verkocht	2.786
Voorraad op 31 Maart 1896	21.089½

PERPUSTAKAAN NASIONAL

JAVASCHE BANK.

KASSEN OP 31 MAART 1896.

BIJLAGE G.

	Bankbilletten.	Goud.	Zilver.	Pasmunt.	Totaal.
Batavia	f 20.312.020.—	f 3.120.070.—	f 14.160.134.—	f 144.15	f 37.592.368.15
Samarang . . .	» 6.021.090.—	» 189.020.—	» 5.057.313.—	» 134.64	» 11.267.557.64
Soerabaia . . .	» 8.768.505.—	» 103.600.—	» 1.964.850.—	» 3.267.78	» 10.840.222.78
Padang	» 2.849.235.—	» —.—	» 1.566.990.—	» 11.50	» 4.416.236.50
Macassar . . .	» 1.413.545.—	» 50.—	» 2.835.682.50	» 253.35	» 4.249.530.85
Cheribon . . .	» 1.657.375.—	» —.—	» 3.747.920.50	» 1.238.13	» 5.406.533.63
Soerakarta . . .	» 852.420.—	» 20.—	» 721.652.—	» 3.624.40	» 1.577.716.40
Djocjacarta . .	» 417.290.—	» 2.370.—	» 530.821.—	» 43.37	» 950.524.37
Amsterdam . .	» 100.225.—	» 320.—	» 526.502.—	» 2.36	» 627.049.36
	f 42.391.705.—	f 3.415.450.—	f 31.111.865.—	f 8.719.68	f 76.927.739.68

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE H.

Biljetten van	31 Maart 1896. Aantal.	31 Maart 1896. Verhouding van het Waarde-bedrag pCt.	31 Maart 1895. Aantal.	31 Maart 1895. Verhouding van het Waarde-bedrag pCt.	31 Maart 1894. Aantal.	31 Maart 1894. Verhouding van het Waarde-bedrag pCt.
ƒ 1000.—	5.400	12.12	7.208	16 56	12.462	28.05
„ 500.—	7.294½	8 19	11.909½	13 68	7.784½	8.76
„ 300.—	2 815	1.12	1 889	1.30	1.830	1.24
„ 200.—	21 248	10 88	21.774	10.—	20.332	9.15
„ 100.—	113 669	25.58	97.493	22.40	87.397	19 67
„ 50.—	98.195	11.03	89.707	10.30	85.657	9 64
„ 25.—	246.955½	13.87	206.210½	11.84	196 421½	11.05
„ 10.—	703.508½	15.80	604 528½	13 89	551.653½	12.41
„ 5.—	71.653	0.80	2 877	0.03	2 890	0 03
	1272.488½	100 pCt.	1043.596½	100 pCt.	966.427½	100 pCt.

Trekt men uit deze tabel de groote (ƒ 1000.—/ ƒ 100.—) en de kleine biljetten (ƒ 50.—/ ƒ 5.—) te zamen, dan verkrijgt men de volgende totalen en verhoudingen:

31 Maart	Aantal biljetten van: ƒ1000 — ƒ100	Aantal biljetten van: ƒ 50 — ƒ 5	Bedrag der biljetten van: ƒ1000 — ƒ100	Bedrag der biljetten van: ƒ 50 — ƒ 5	Verhouding van het bedrag der biljetten van: ƒ1000 — ƒ100	Verhouding van het bedrag der biljetten van: ƒ50 — ƒ5
1893/4	129.805½	836.622	ƒ 29.709.350	ƒ 14.724.372.50	66.87	33.13
1894/5	140.273½	903.323	„ 27.833 550	„ 15 700.282.50	63 94	36.06
1895/6	152.776½	1.119.712	„ 26.047.250	„ 18.473 987.50	58.52	41.48

PERPUSTAKAAN NASIONAL

AFGEGEVEN ASSIGNATIËN.

INDIË OP INDIË.

Batavia	467	stuks	ƒ 6.731.424.81
Samarang	1659	»	» 6.474.118.94
Soerabaia	635	»	» 3.560.146.05
Padang	735	»	» 1.217.058.91
Makassar	731	»	» 1.884 045.77
Cheribon	314	»	» 1.815.702.47
Soerakarta	1416	»	» 1.329.189.74
Djokjokarta	1648	»	» 1.904.309.01
	7605	stuks	ƒ 24.915.995.70

INDIË OP AMSTERDAM.

Batavia	793	stuks	ƒ 1.997.220.44
Samarang	410	»	» 865.960.13
Soerabaja	889	»	» 1.878.204.05
Padang	441	»	» 515.191.01
Cheribon	146	»	» 37.930.79
Soerakarta	249	»	» 148.501.72
Djokjokarta	320	»	» 170.220.14
	3248	stuks	ƒ 5.613.228.28

AMSTERDAM OP INDIË.

Batavia	149	stuks	ƒ 1.094.611.15
Samarang	26	»	» 46.474.92
Soerabaia	35	»	» 277.578.—
Padang	15	»	» 13.737.08
Cheribon	1	»	» 250.—
Soerakarta	8	»	» 4.819.02
Djokjokarta	5	»	» 13.944.76
	239	stuks	ƒ 1.451.414.93

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BIJLAGE **J.**

STAAT van door het Gouvernement aangeboden en verkochte wissels op het Ministerie van Koloniën op 6 maanden dato.

Datum der Inschrijving.	Aangeboden Bedrag.	Ingeschreven Bedrag.	GEGUNDE BEDRAGEN.			Totaal gegund.	Gemiddelde koers.
			100.7 %				
1895 — 11 Juni.	*f* 1.000.000.—	*f* 3.395.000.—	*f* 1.000.140.—	—	—	*f* 1.000.140.—	—

MAANDEN.	BATA		
	Op Nederland.		Op Engeland.
	Bankwissels.	Particuliere Wissels.	Bankwissels.
	ƒ 100.— Ind. Ct. geeft Guldens Ned. Ct.		£ 1 kost Guldens Ind. Court.
1895.			
	Op 6 mnd. dato.	Op 6 mnd. dato.	Op 6 mnd. zicht.
APRIL	ƒ 100 à ƒ 100 1/4	ƒ 101 à ƒ 101 3/4	ƒ 12.07 1/2 à ƒ 12.10
MEI	» 100 » » 100 1/8	» 101 » » 101 3/4	» 12.07 1/2 » » 12.10
JUNI	» 100 » » 100 1/4	» 101 » » 102	» 12.05
JULI	» 100 1/8 » » 100 1/2	» 101 1/4 » » 102	» 12.05
AUGUSTUS . .	» 100 1/4 » » 100 3/8	» 101 1/4 » » 102	» 12.03 3/4 » » 12.05
SEPTEMBER . .	» 100 1/4 » » 100 3/8	» 101 1/2 » » 102	» 12.03 3/4 » » 12.05
OCTOBER . . .	» 100 1/4 » » 100 3/8	» 101 1/8 » » 102	» 12.05 » » 12.07 1/2
NOVEMBER . .	» 100 » » 100 1/4	» 101 » » 101 3/4	» 12.05 » » 12.08 3/4
DECEMBER . .	» 100 » » 100 1/4	» 100 3/4 » » 101 3/4	» 12.07 1/2 » » 12.12 1/2
1896.			
JANUARI . . .	» 100 » » 100 3/8	» 100 1/4 » » 101 3/4	» 12.12 1/2 » » 12.15
FEBRUARI . .	» 100 » » 100 3/8	» 100 1/4 » » 101 3/4	» 12.10 » » 12.12 1/2
MAART	» 100 » » 100 3/8	» 100 7/8 » » 101 3/4	» 12.10 » » 12.12 1/2

PERPUSTAKAAN NASIONAL

V I A.		SINGAPORE OP LONDEN.	CALCUTTA OP LONDEN.
land.	Op Singapore.		
Particuliere Wissels.	Bankwissels.	1 Mex. Dollar	1 Roepy
£ 1 kost Guldens Ind. Court.	$ 1 kost Guldens Ind. Court.	geeft Shillings & Pence Sterling.	
		BANK.	BANK.
Op 6 mnd. zicht.	Op zicht.	Op 4 mnd. zicht.	Op 4 mnd. zicht.
f 11.87½ à f 12.—	f 1.31 à f 1.33½	2—1¼ à 2—2	1—1 7/16
» 11.87½ » » 12.02½	» 1.31¼ » » 1.34	2—2⅛ » 2—2½	1—1 5/16
» 11.85 » » 11.95	» 1.31 » » 1.33½	2—1⅞ » 2—2⅛	1—1⅜
» 11.85 » » 11.95	» 1.31 » » 1.32	2—1⅞ » 2—2	1—1 3/16
» 11.85 » » 11.97½	» 1.31 » » 1.33½	2—1⅞ » ——	1—1 3/16
» 11.85 » » 11.95	» 1.34 » » 1.34½	2—2⅛ » 2—2 5/16	1—1⅜
» 11.85 » » 12.01¼	» 1.36 » » 1.38	2—2⅜ » 2—2 15/16	1—1⅞
» 11.86¼ » » 12.01¼	» 1.35 » » 1.37½	2—2 5/16 » 2—2⅜	1—1 13/16
» 11.86¼ » » 12.—	» 1.32 » » 1.34½	2—1⅝ » 2—1⅞	1—1 27/32
» 11.92½ » » 12.02½	» 1.31 » » 1.33½	2—1¾ » 2—1 13/16	1—2 1/16
» 11.92½ » » 12.02½	» 1.34 » » 1.38½	2—2 » 2—2¼	1—2 13/16
» 11.92½ » » 12.03¼	» 1.38½ » » 1.39	2—2 3/16 » 2—3	1—2 13/16

otaal belegd in Bank-operatiën.	Buitenlandsche wissels.	Prolongaties in Nederland.	Hypotheken, Staatsschuld Pandbrieven en Belegd Reservefonds.	TOTAAL.
7.629.954.57	f 4.398.254.03	f 1.527.500.—	f 6.700.616.13	f 20.256.324.73
7.828.297.94	„ 4.551.670.23	„ 1.318.500.—	„ 6.700.616.13	„ 20.399.084.30
7.776.268.25	„ 4.506.921.37	„ 1.368.500.—	„ 6.700.616.13	„ 20.352.305.75
7.581.043.23	„ 4.537.943.19	„ 1.151.500.—	„ 6.700.616.13	„ 19.971.102.55
6.936.159.80	„ 4.591.302.65	„ 987.500.—	„ 6.700.616.13	„ 19.215.578.58
7.225.955.75	„ 4.604.757.20	„ 983.000.—	„ 6.692.866.13	„ 19.506.579.08
7.522 353.11	„ 4.252.888.53	„ 1.591.000.—	„ 6.692.866.13	„ 20.059.107.77
7.541.200.19	„ 4.355.197.68	„ 1.563.000.—	„ 6.692.866.13	„ 20.152.264.—
7.634.147.75	„ 4.416.917.31	„ 1.553.000.—	„ 6.692.866.13	„ 20.296.931.19
7.838.465.52	„ 4 461.913.76	„ 1.412.000.—	„ 6.692.866.13	„ 20.405.245.41
7.754.156.52	„ 4.531.759.69	„ 1.375.000.—	„ 6.707.392.50	„ 20.368.308.71
7.883.209.85	„ 4.668.936.41	„ 1.401.000.—	„ 6.707.392.50	„ 20.660.538.76
7.833.133.26	„ 4.545.885.59	„ 1.594.000.—	„ 6.707.392.50	„ 20.680.411.35
7.764.614.94	„ 4.860.963.44	„ 1.535.000.—	„ 6.952.892.50	„ 21.112.970.88
7.916.367.88	„ 5.164.865.19	„ 1.545.000.—	„ 6.943.058.75	„ 21.569.291.82
8.145.053.11	„ 5.146.155.45	„ 1.518.000.—	„ 6.943.058.75	„ 21.752.267.31
8.057.992.10	„ 5.196.371.53	„ 1.427.000.—	„ 6.943.058.75	„ 21.624.422.38
8.055.741.90	„ 5.479.506.21	„ 1.476.000.—	„ 6.943.047.50	„ 21.954.295.61
7.949.854.28	„ 5.715.520.58	„ 1.531.700.—	„ 6.902.343.76	„ 22.099.418.62
7.454.851.33	„ 5.799.457.56	„ 1.719.700.—	„ 6.802.359.76	„ 21.776.368.65
7.713.167.89	„ 5.693.130.38	„ 1.918.700.—	„ 6.897.939.76	„ 22.222.938.03
8.760.969.85	„ 5.487.260.72	„ 2.072.700.—	„ 6.897.939.76	„ 23 218.870.33
9.111,636.81	„ 5.556.243.24	„ 2.036.700.—	„ 6.897.939.76	„ 23.602.519.81
0.309.499.43	„ 5.322.754.86	„ 2.044.700.—	„ 6.897.939.76	„ 24.574.894.05
8.658.504.37	„ 5.355.934.11	„ 2.204.700.—	„ 6.897.939.76	„ 23.117.078.24
8.646.531.85	„ 5.405.114.80	„ 2.086.700.—	„ 6.837.453.51	„ 22.975.800.16

PERPUSTAKAAN NASIONAL

al belegd in Bank-eratiën:	Buitenlandsche wissels.	Prolongaties in Nederland.	Hypotheken, Staatsschuld, Pandbrieven en Belegd Reservefonds.	Totaal.
255.235.07	f 5.359.233 23	f 2.238.700.—	f 6.837.444.44	f 22.690.612.74
651.973.94	„ 5.329.071.86	„ 2.226.700.—	„ 6.832.444.44	„ 23.040.190.24
555.973.27	„ 5.255.361.52	„ 2.337.500.—	„ 6.832.386.32	„ 22.981.221.11
849 786.78	„ 4.951.207.36	„ 2.612.500.—	„ 6.832.386.32	„ 22.245.880.41
270.589.91	„ 4.923.552.75	„ 2.794.500.—	„ 6.832.386.32	„ 22.821.028.98
448.659.85	„ 4.982.766.25	„ 2.852.500.—	„ 6.832.386.32	„ 24.116.312.42
601.944.85	„ 5.010.310.47	„ 3.054.500.—	„ 6.830.386.32	„ 24.497.141.64
351.276.43	„ 4.648.922.27	„ 3.303.500.—	„ 6.832.345.07	„ 24.136.043.77
946.789.78	„ 4.548.528.43	„ 3.378.500.—	„ 6.832.345.07	„ 23.706.163.28
443.992.07	„ 4 486.932.19	„ 3 387.500.—	„ 6.832.345.07	„ 24.150.769.33
544.368.69	„ 4 550.737.14	„ 3.436.500.—	„ 6.832.345.07	„ 24 363.950.90
341.066.14	„ 4.205.585.41	„ 3.725.500.—	„ 6.831.945.07	„ 24.104.096.62
594.904.52	„ 4.186.832.11	„ 3.583.500.—	„ 6.831.945.07	„ 23.197.181.70
881.877.97	„ 3.949.937.57	„ 3.256.500.—	„ 6.718.645.07	„ 22.806.460.61
481.856.87	„ 3.932.494.51	„ 3.001.500.—	„ 6.718.645.07	„ 22.134.496.45
619.954 73	„ 3.707.799.04	„ 2.923.500.—	„ 6.717.313.82	„ 21.968.567.59
907.934.50	„ 3.475.556.85	„ 2.965.500.—	„ 6.772.313.82	„ 21.121.305.17
907.546.83	„ 2.955.939.11	„ 3.130.500.—	„ 6.772 313.82	„ 20.766.299.76
451.570.21	„ 3.133.023.32	„ 3.156.500.—	„ 6.742.313.82	„ 20.483.407.35
982.538.15	„ 2.605.971.65	„ 3.316.500.—	„ 6.741.813.82	„ 19.646.823.62
577.347.90	„ 2.549.679.40	„ 3.757.000.—	„ 6.667 313.82	„ 19.551.341.12
478.318.19	„ 2.579.028.23	„ 3.194.500.—	„ 6.78 [illegible]75.06	„ 18.989.421.48
273.055.68	„ 3.178.846.81	„ 3.320.000.—	„ 6.737.575.06	„ 20.509.477.55
830.798.22	„ 3.189.471.60	„ 3.434.000.—	„ 6.737.575.06	„ 20.191.844.88
656.215.95	„ 3.161.271.26	„ 3.599.000.—	„ 6.732.637.56	„ 20.149.124.77
468.189.80	„ 2.999.923.13	„ 3.659.000.—	„ 6.732.637.56	„ 19.854.750.49

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

2119 ac

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA